КОМСОМОЛ ДОТОРХИ ПАРТИЙНА ХҮСЫЕ БЭХИЖҮҮЛХЭ

Үргэн дэлгэр Эхэ оронойманай [илэ]дэ зүрхэн бологшо Москва [хо]до 23 миллион тэшүүдые [хүм]үүдэдээ жагсааһан Ленин баг[а]н мүндэлүүлһэн комсомолой [XV]дэ ехэ хуралдаан—ээлжээтэ [ ] съезд болоно байна.

Манай бүхы партиин, бүхы [сов]ет арадай анхарал хэшээлые [э]ы түүхэтэ ушарал өөрэ тээшээ [т]анзан хүсөөр татанхай. Тии[хэ]э ёһотойшье. Ленинскэ ком[сом]ол болон тэрэнэй толгойл[х]ы алдарта совет залуушуул [сов]ет обществын зохёон бай[гуу]лхы эдэбхитэй, түгэлдэр ехэ [хү]сэн болоно. Коммунизмын [а]уехэ хэрэгтэ хизааргүй үнэн [сэх]эр хэдэ хэдэн үеын хүнүү[д]е хүмүүжүүлһэндээ парти[н]ай омогорхохол ёһоороо омо[го]рхоно бшуу.

Парти хадаа комсомолые со[вет]ы залуушуулай дайшалхы [ту]лай, өөрынгөө найдамтай ту[һа]лагша, резерв мүн гэжэ тоо[ло]но. Бүхы үе сагуудта манай [об]ществын ажабайдалай, мүн [х]жэлтын бүхы шатануудта [ком]сомол ходоодоо Коммунис [пар]тиин хойноһоо даган ябаха, [тэ]рэнэй үнэн сэхэ найдамтай [ту]һалагша байха гэһэн уг зан[ша]лые нангинаар сахижа ябаа. [Ба]һааршье, ябахашье.

Совет засагай мандан хүгжэ[һэн] зам хадаа комсомолой, ма[най] бүхы залуушуулай дабшан [га]лһан зам. Эдэ үнгэрһэн он [жэ]лнүүд болбол залуу үетэнэй [т]рүү үзэл бодолой, һайн һай[х]ан абари зангай булад шэнгеэр [х]уужаһан, эрэлхэг зоримгой, [ха]рицагүй коммунис суртал[тай] болон хүмүүжэһэн үе саг. [Па]рти, бүхы совет арад залуу[шуу]лай зохёон байгуулхы хүсэн[ые] этигэн найдадаг. Гансахан [тэ]рһэн түсэбтэ долоон жэлэй [ду]нда али зэргын асари ехэ юумэ [хэ]ээгээ, шэн габьяата хэрэг [ху]леэрөө нэрэ алдараа суурхуу[л]ан гээшэб. Тооложо барашагүй.

Мүнөө үедэшье совет залуу[шуу]лай бүхы ажабайдал, ленин[скэ] комсомолой ажал ябуулга [ха]даа КПСС-эй XXIII съездын [за]адхэбэринүүдэй дүлэтэ хү[сөө]р бадаранхай. Партиин ха[ра]лһан шэнэ табан жэлэй тү[сэ]б бэелүүлгэдэ залуу хүсэн ба [ху]рин бодолой охито эрмэлзэл [на]лсохо байһаниинь дамжаг[үй]. Зүгөөр энэ жабхаланта эдэб[хи] үүсхэлые, аша туһатай ехэ [х]эрэгтэ шэлжүүлэн хабаадуул[ха], экономикын, эрдэм наукын, [соё]л культурын хүгжэлтэдэ за[лу]ушуулай хубитыень барда[ма]ар оролсуулха гээшэ комсо[мо]лой организацинуудай уг уял[га]нь гээшэ. Тиихэдэ комсомолой [хү]дэлмэридэхи гол шухала үшөө [не]гэ юумэниинь гэхэдэ залуу[шуу]лые хүмүүжүүлхэ асуудал [мү]н болоно.

Гэхэтэй хамта партийна орга[ни]зацинууд комсомолые халуун [ан]харалаараа хүреэлжэ, тэрэнэй [аж]ал ябуулгые хүтэлбэрилхэ хэ[рэг]ые һайжаруулха, комсомолой [хү]тэлбэрилхы кадрнуудые тэ[ни]игээгээр, тон анхаралтайгаар [х]үмүүжүүлхэ, политическэ бо[ло]н эмхидхэлэй хүдэлмэриин дүй дүршэлые тэдэнэртэ дамжуулан үгэхэ ёһотой. **Комсомолой организацинууд доторхи партийна хүсые бэхижүүлхэ хэрэгтэй** гэжэ партиимнай XXIII съезд онсо тодорхойлон заабарилаад байна.

Үнэхөөрөөшье зарим нютагуудта комсомолой организацинуудай һанаһанда хүрэхэгүйгөөр хүдэлжэ байдаг ушар, залуушуулай дундахи үзэл суртал- хүмүүжүүлгын хүдэлмэридэ дутуу дунда зүйлнүүдэй үзэгдэдэг ябадал хадаа тэндэхи партийна организацинуудай комсомол тухайгаа, өөрынгөө дайшалхы туһалагша тухайгаа анхаралаа һулаар хандуулдаг байһанһаа үндэһэлнэ гэжэ эндэ тэмдэглэмээр.

Ихэлээрээ комсомолой организацинууд доторхи партийна хүсые бэхижүүлхэ гэһэн эрилтын удхань угаа гүнзэгы. Ушарынь гэхэдэ, манай партийна организацинуудай бүридэлдэ байһан гуша хүрэтэрхи наһатай залуу коммунистнуудые тоолохо болоо һаа, нилээд олон байха. Теэд тэдэнэй тон лэ үсөөхэниинь, нэгэ-хоёрынь гэхээр комсомолой организациин хүтэлбэрилхы ниитын тушаалда хүдэлхөөр партийна даабари үгтэн эльгээгдэһэн байха юм.

Жэшээнь, Хориин аймагай Хэжэнгын совхозой партийна эхин организацинуудта гушаад наһа гүйсөөгүй 30 шахуу коммунистнууд бии. Тиихэдэ гансахан хоёрдохи отделениин партийна эхин организацида арбан хүн тоологдоно. Гэбэшье тэдэнэй нэгэнииньшье мүнөө үедэ комсомолой эхин организациие толгойлногүй, комсомолой ямар нэгэн хүдэлмэридэ хабаадана-гүй. Һаяшаг болотор 2-дохи отделениин комсомолой эхин организациин секретаряар залуу коммунист Владимир Дышинов хүдэлһэн байна. Теэд тэрэнэй партиин гэшүүндэ абтахадань, тэрэ уялгаһаань сүлөөлжэрхиһэн байгаа. Табяад шахуу коммунистнуудтай энэ томо партийна эхин организаци хүсөөр ядаба гээшэ гү?

Улаан-Үдын аймагай «Улаан Оронго» колхоз нилээд томохон ажахы. Партийна организацинуудыньшье томонууд. Эндэ хамтадаа 80 гаран коммунистнууд бии. Теэд тэдэнэй нэгэнииньшье комсомолой организацинууд доторхи хүдэлмэридэ хабаадаха партийна даабаригүй байдагынь яаха аргагүй гэмшэлтэй. Имэ жэшээнүүдые хүдөөгэйшье, городойшье томо партийна организацинуудай байдалһаа баримталжа болоно.

Залуу коммунистнуудые комсомолой организацинууд доторхи хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадуулжа, энээниие тэдэнэрэй партийна шухала даабари гэжэ тоолохо хэрэгтэй гэжэ КПСС-эй XXIII съезд эрилтэ табина. Энэ эрилтын гүнзэгы удхые зүбөөр ойлгоһон партийна зарим организацинууд комсомолой организацинууд доторхи партийна хүсые бэхижүүлхэ хэрэгтэ бага бэшэ анхаралаа табижа байна. Өөһэдынгөө дундаһаа эдэбхи үүсхэлтэй, зоримгой бэрхэ залуу коммунистнуудые комсомолшуудай болон залуу үетэнэй ударидагша болгон эльгээнэ.

Хориин аймагай Худанай леспромхозой партийна бюро залуу коммунист басаган Анна Никитична Абламскаяда леспромхозойнгоо комсомолой организациие толгойлхыень дурадхаа һэн. Энэ нүхэр урдань комсорг ябаһан, мүнөөшье залуушуулай дунда хүдэлжэ байдаг коммунист. Эндэхи комсомолшууд өөрынгөө ударидагша болгон тэрэниие һунгаа. Залуу үетэниие ударидаха, тэдэниие ниитын ехэ хэрэгтэ элсүүлхэ бүхы шадабарияа харуулжа, өөрыень халан абаха бэрхэ нүхэдые бэлдэхэ байһандань этигээгүйдэ аргагүй.

Парти ленинскэ комсомолой, совет залуушуулай хүсэндэ, арга боломжодо этигэжэ, тэдэндэ ехэшье, харюусалгатайшье хэрэгүүдые даалгана. Манай революционо саг үеын нэрэ түрэдэ хүрэмөөр залуушуулые хүмүүжүүлхэ ябадал бүхы партиин нэрэ хүндын хэрэг. КПСС-эй XXIII съездын заабарилһанай ёһоор, өөрынгөө үхибүүдые эхын анхарал оролдолготойгоор хүмүүжүүлһэндэ адляар парти залуу үетэниие—манай агуухэ Эхэ ороной найдабариие, срэдүйе зориг ехэтэйгээр, манай агуухэ хэрэгэй түлөө эрид шангаар, ами бэеэ гамнангүйгөөр тэмсэгшэдые хүмүүжүүлэн ургуулха ёһотой.

Энэ хадаа партийна организаци бүхэнэй мүнөөдэрэй зайлашагүй шухала зорилгонь мүн болоно.

ДЕПУТАДТА КАНДИДАДУУД ҺУНГАГШАДТАЯА УУЛЗАНА

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: СССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидат Ж. Б. Ванкеев Гусиноозерск городой һунгагшадтай уулзажа байна.
А. ИСТОМИНОЙ фото.

БЭШҮҮР

«Дружба» колхозой түб—Еланъ тосхоной үргэн олон һунгагшад өөһэдынгөө нютагай суута тарялашан, саахарай свёкло ургуулха талаар эрхим мэргэжэлтэ, СССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидат Евсей Макарович Павловтай уулзаба.

— Нютагайнгаа түрүү свёклошон Евсей Макаровичые бидэнэр бүгэдэ һайн мэдэнэбди. СССР-эй Верховно Соведэй депутадта тэрэнэй кандидатурые дэбжүүлхэдээ, эрхимүүдэй нэгэн гэжэ, засаг түрын дээдэ органдо һунгагшад бидэнэй найдабариие харюулжа шадаха байһандань батаар этигэһэн байнабди. Манай хүндэтэ тарялашан нүхэр Павловай түлөө һунгалтын үдэр, июниин 12-то, бүгэдөөрөө дуу һаналаа үгэхыегнай уряалнаб,—гэжэ этигэмжэтэ нюур «Дружба» колхозой һаалиин фермые даагша А. И. Макавеевагай мэдүүлхэдэ, суглаанда хабаалагшад альга ташалгаар угтаба.

Тус колхозой 5-дахи отделениин эрхилэгшэ А. Е. Бутаков, тосхоной 8 жэлэй һургуулиин багша А. С. Нечаева, колхозой гэшүүн И. В. Красиков, парткомой секретарь Ц. Г. Бадмаев болон бусад үгэ хэлэхэдээ, Евсей Макаровнч Павловай түлөө бүхы һунгагшадай дуугаа үгэхөөр бэлэн байһан тухай мэдүүлбэд.

Бэшүүрэй һунгуулиин 518-дахи округһоо Национальностьнуудай Соведтэ һунгагдаха депутадта кандидат Евсей Макарович Павлов иимэ ехэ этигэл найдабари үзүүлһэндэнь һунгагшадтаа үнэн зүрхэнһөө баясажа байһанаа тодорхойлон, ажалша зоной аша туһада хамаг шадабари, ами бэеэ хайрлангүй оролдохо байһанаа элирхэйлбэ.

Г. ЩЕПИН.

ЗАГАРАЙ

Онохой тосхоной клуб соо хүн зон олоороо сутларжа. СССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидат Тамара Филимоновна Ивановатай уулзаба.

Этигэмжэтэ нюур А. Карасюк нүхэр Ивановагай намтар, ажал хүдэлмэри тухай хөөрэжэ, һунгагшадтай танилсуулаа.

Һунгагшад нүхэд Шубина, Васильев болон бусад хани халуун үгэнүүдые хэлээ.

СССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидат Т. Ф. Иванова ехэ этигэл найдабари үзүүлһэнэйнь, мүн хани халуун үгэнүүдые хэлэһэнэйнь түлөө һунгагшадтаа үнэн сэдьхэлэй баяр хүргэжэ, арад зоной аша туһада хамаг хүсэ шадалаараа ажаллахаб гэжэ мэдүүлээ.

БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

43-дахи жэлээ гарана.

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№ 121 (11107) | 1966 оной майн 21, суббото | Сэн 2 мүнгэн

КПСС-эй БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ ПЛЕНУМ ТУХАЙ
ИНФОРМАЦИОННО МЭДЭЭСЭЛ

КПСС-эй областной комитедэй ээлжээтэ II пленум майн 20-до болобо. «Областной партийна организацида хүтэлбэрилхы кадрнуудые шэлэн олохо, хубаарилан табиха болон хүмүүжүүлхэ талаар хүдэлмэри һайжаруулха тухай» КПСС-эй обкомой нэгэдэхи секретарь нүхэр **А. У. Модогоевой** элидхэл пленум зүбшэн хэлсэбэ.

Элидхэл тушаа КПСС-эй Прибайкальска райкомой секретарь **Скубаренко Е. М.**, КПСС-эй Хориин райкомой секретарь нүхэр **Аюров Б. Т.**, КПСС-эй Улаан-Үдын горкомой секретарь нүхэр **Ангапов С. В.**, КПСС-эй Захааминай райкомой секретарь нүхэр **Попов О. Ф.**, КПСС-эй обкомой гэшүүн нүхэр **Исаев С. И.**, республикын культурын министр нүхэр **Галданов Ц. Б.**, КПСС-эй Хяагтын райкомой секретарь нүхэр **Шишмарев А. Н.**, КПСС-эй Түнхэнэй райкомой секретарь нүхэр **Таханов А. Д.**, Буряадай хүдөө ажахын институдай ректор нүхэр **Филиппов В. Р.**, КПСС-эй Зэдын райкомой секретарь нүхэр **Бадиев А. А.**, Буркоопсоюзай правлениин түрүүлэгшэ нүхэр **Именохоев А. А.**, ЛВРЗ-гэй парткомой секретариин орлогшо нүхэр **Тугутов М. Е.**, Мухар-Шэбэрэй аймагай «Эрдэм» совхозой директор нүхэр **Доржиев Ц-Д. Д.**, ВЛКСМ-эй обкомой секретарь нүхэр **Наводкин Л. Ф.**, республикын хүдөө ажахын министр нүхэр **Игнатьев И .А.** гэгшэд үгэ хэлэбэ.

Зүбшэн хэлсэгдэһэн асуудалаар КИСС-эй обкомой пленум дэлгэрэнгы тогтоол абаба.

ЭРШЭЕЭ ҺУЛАРУУЛНАГҮЙ

Тарилгаяа саг соонь үнгэргэбэл, баян ургаса абахаш! Механизаторнуудта хандаһан иимэ уряа лозунгнууд полевой стануудаар үлгөөтэй харагдана. Загарайн XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхозой механизаторнууд хабарай тарилгада ороходоо хамаг хүдэлмэреэ бүтээсэтэйгөөр эмхидхэхэ гэлсэһэн байгаа.

Мүнөө эндэ 2963 гектарта эртын орооһон таригдаад байна. Түсэбынь дүүрэә. Эртэ таригдаһан ургамалай ехэнхинь паар дээрэ, шэнээр хахалагдаһан газарта таригдаа. Мүнөө орой таригдаха ургамалнуудай газар хахалагдажа, түрүүшын ээлжээндэ ообёс, нарса, горох, хартаабха таригдажа эхилэнхэй. Мүрысөөнэй эршэ залирнагүй. Эртын ургамалнуудые таряабди гээд механизаторнууд һанаагаа амархань һөн гү, тэдэнэй хэхэ ажал үшөөл ехэ. Таригдажа абтаха юумэеэ бултыень тарижа абаагүйдөө, эндэхидэй һанаан амарнагүй. Хүн бүхэн ажалаа бүтээсэтэйгөөр эмхидхэжэ, даалгабаряа ходоо үлүүлэн дүүргэхые оролдоно. Тракторист Борис Артемьевич Матвеевэй хүтэлбэридэг агрегат ямаршье һаалтада ороногүй. Нормоёо үдэр бүри үлүүлнэ. Халаан соо 28 гектар газарта тарилга хэхын орондо 30—35 гектарта хүргэдэг. Мүрысөөндэ түрүү ябана. Иван Зубакин, Ким Содномов гэгшэдэй агрегадууд мүн лэ магтаалтай. Мүрысөөндэ шалгаржа, ажалдаа үльгэр жэшээ харуулдаг хүнүүд олон.

Бүхыдөө тус колхоздо 13 агрегат хүдэлдэг. Үдэр бүри 200—230 гектарта тарилга хэгдэнэ. Колхозой правлени, партийна организаци социалис мүрысөөнэй дүн гарган, түрүүшүүлээ шагнаа.

Н. ГЫРГЕНОВ.
КПСС-эй Загарайн райкомой инструктор.

ТҮРҮҮ БРИГАДА

«Восточные Саяны» колхозой Хуурай һубагай отделениин тракторна бригада хабарай тарилгада ороһон сагһаа хойшо бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллана. Тус бригадын түрүү тракторист Ц. Ангаскиевай дааһан агрегат халаанайнгаа даабариие үлүүлжэ, үдэр бүхэндэ 50—60 гектарта шэниисэ тарина.

Һаяхан энэ бригада колхозой правлени ба парторганизациин дамжуулгын Улаан туг абаба.

Б. БИРБАЕВ.

Түнхэн.

[КП]СС-эй ЦЕНТРАЛЬНА КОМИТЕДТЭ, [СС]СР-эй МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДТЭ

[Арм]ии, авиаци болон флодто ту[һалха] һайн дуранай обществын [(ДОС]АФ) хүдөлмэриин байдал ба [һайж]аруулха хэмжээнүүд тухай» [гэһэн]ы КПСС-эй ЦК, СССР-эй Ми[нистрн]үүдэй Совет баталан абаба.

[Соци]алис Эсэгэ ороноо хамгаал[ха т]эрэнэй оборонно хүсэ шадалые [бэхижүү]лхэ хэрэгые партиин, бүхы [совет] арадай нангин уялга гэжэ Со[вет]ай Союзай Коммунис парти тоо[лоо]д тогтоол соо хэлэгдэнэ. Им[периал]измын ургажа байһан эзэрхэг [түрэм]эй ябуулгануудай үүдхэгдэжэ [байһан] эрхэ байдалда совет арадай [энх] тайбан ажал найдамтайгаар [хамгаалха] хэрэг болбол оронойнгоо бэеэ [хамгаа]лха хүсэ шадабариие саашань [б]эхижүүлхэ асуудалда, бүхы [совет] хүнүүдэй һэргэг байха, тэдэ[ниие] Эхэ ороноо хамгаалхаар ходоодоо [бэлэн] байхаар хүмүүжүүлхэ асуудалда партийна, советскэ органуу[д, н]иитын организацинуудай анха[ралые] шангадхаха эрилтэ табина гэ[жэ КП]СС-эй XXIII съезд онсолон тэм[дэглээ]. Энэ хэрэгтэ Арми, авиаци бо[лон ф]лодто туһалха һайн дуранай об[ществ]о шухала үүргэ дүүргэхэ юм.

[Һүүл]эй жэлнүүдтэ ДОСААФ-ай ор[гани]зацинууд хүдэлмэреэ эдэбхижүү[лээ]. Гэбэшье, хүн зоной дунда энэ [ниит]ын ябуулжа байһан оборонно-[ниитын] хүдэлмэриин хэмжээн мүнөө [үеын] эрилтэдэ үшөөл харюусанагүй. [ДОСА]АФ-ай олон организацинууд [залуушуу]дые сэрэгэй-патриотическа та[лаар] хүмүүжүүлхэ, сэрэгэй-техниче[скэ э]рдэм дэлгэрүүлхэ хүдэлмэридэ [һулаар] хабаадана. Залуушуулай то[о]н хуби ДОСААФ-ай организа[цинуу]дай ажабайдалда эдэбхитэй [х]абаадуулагданагүй, сэрэгэй-тех[никэ]э спортдо обществын үсөөхэн [хүнүү]д хабаадана.

[КП]СС-эй ЦК-гай, СССР-эй Ми[нистрн]үүдэй Соведэй тогтоол соо Ар[ми, а]виаци болон флодто туһалха [һайн] дуранай обществын ажал ябуул[гые һ]айжаруулха талаар гол шэглэл[нүүд,] тодорхой хэмжээнүүд хараалаг[да]й. Ороной бэеэ хамгаалха хүсэ [шадаб]арине бэхижүүлгэдэ, социалис [Эхэ] ороноо хамгаалгада ажалшадые [бэлдэ]лгэдэ эдэбхитэйгээр туһалха [гээшэ] ДОСААФ-ай гол зорилго саашадаа [мүн]е байха ёһотой. Залуушуултай ябуулха хүдэлмэридэ, тэдэниие сэрэгэй албанда бэлэдхэхэ хэрэгтэ, сэрэгэй хэрэгэй үндэһэ һуурине шудалалгада, сэрэгэй-техническэ спортын хэшээлнүүдтэ хүбүүд басагадые үргэнөөр хабаадуулгада онсо анхарал хандуулагдаха зэргэтэй.

Залуушуулые сэрэгэй-патриотическа талаар хүмүүжүүлгые шангадхаха, хүн зоной дунда оборонно-ниитэ хүдэлмэриин хэмжээе дээшэлүүлхэ зорилго ДОСААФ, комсомолой болон профсоюзай организацинуудай нягтаар суг хамтаржа хүдэлхые эрина. Оборонно обществын хүдэлмэридэ комсомолой бүхы организацинуудые хабаадуулхые ВЛКСМ-эй ЦК-да даалгагдаба, ДОСААФ-та хүргэдэг туһаламжаяа шангадхахыень профсоюзна органуудта дурадхагдаа.

Обществын хүдэлмэридэ дутагдалнуудые усадхахыень, хүн зоной дунда ябуулдаг оборонно-ниитын хүдэлмэриин хэмжээе эрид дээшэлүүлхээр хэмжээнүүдые абахыень, эхин организацинуудые һайнаар хүтэлбэрилдэг болохыень, тиигэжэ оборонно-ниитэ хүдэлмэриин бодото гуламта тэдэнэй болохые туйлахыень ДОСААФ-ай комитедүүдтэ дурадхагдана. Обществын үмэнэ табигдаһан зорилгонуудые амжалтатайгаар дүүргэхэ шухала эрхэ нүхэсэл гэхэдэ, тэрэнэй ажал ябуулгада олониитын эдэбхи үүсхэлые хүгжөөлгэ болоно. ДОСААФ-ай хүдэлмэриие һайжаруулха талаар тогтоол соо хэдэ хэдэн тодорхой хэмжээнүүд хараалагдана.

КПСС-эй ЦК, СССР-эй Министрнүүдэй Совет ДОСААФ-ай организацинуудые хүтэлбэрилхэ хэрэгээ һайжаруулхыень, тэдэниие бэлэдхэлгэй кадрнуудаар бэхижүүлхэ тухай бүри ехээр оролдохыень партийна, советскэ органуудта дурадхаба. Нютагай советскэ органууд, министерствэнүүд болон ведомствэнүүд ДОСААФ-ай хүдэлмэридэ анхаралаа ехээр хандуулха, һуралсалай болон спортивна хүдэлмэриин материально-техническэ баазаяа һайжаруулхадань тэдэндэ туһалха болоно. Хүн зоной дунда оборонно-ниитын хүдэлмэриин хэмжээе саашадань дээшэлүүлхэ хэрэг партийна, советскэ, профсоюзна болон комсомолой организацинуудай шухала зорилгонуудай нэгэн гэжэ харагдаха болоно.

НОМГОН ДАЛАЙН ЭРЬЕДЭ ҺАЙНДЭР БОЛОБО

ВЛАДИВОСТОК, майн 19. (ТАСС-ай корр.). Совет Примориин нийслэлдэ наратай дулаан үдэр байба. Город соо үглөөгүүрһөө эхилэн дуу хүгжэмэй аялга зэдэлээ. Транспарантнууд болон плакадуудаар гоёон шэмэглэгдэһэн үйлсэнүүдээр ажалшадай колоннонууд «Динамо» стадион тээшэ ошожол байһаар.

Эндэ, стадион дээрэ, Приморско хизаарта Ленинэй орден мүнөөдэр барюулагдаа. Олониитын организацинуудай, сэрэгэй частьнуудай түлөөлэгшэдэй хабаадалгатайгаар КПСС-эй крайкомой ажалшадай депутадуудай хизаарай Соведэй хамтын баярай заседани болоо. Заседаниие крайгүйсэдкомой түрүүлэгшэ М. М. Кузнецов нээжэ, тобшо үгэ хэлээ.

Баярай заседанида хабаадаһан 20 мянган хүн КПСС-эй ЦК-гай политбюрое хүндэлэлэй президиумдэ һунгаха тухай дурадхалые нэрьесэ альга ташан угтаа.

Суглараагшадай зүгһөө халуунаар угтагдан, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй гэшүүн Л. И. Брежнев үгэ хэлээ.

Митинг дээрэ байлсагшадта халуунаар угтагдаһан нүхэр **Л. И. Брежнев** үгэ хэлэхэдээ, КПСС-эй Центральна Комитедэй, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй, Министрнүүдэй Соведэй даалгабаряар тэндэ байһан хүнүүдые, тэдэнээр дамжуулан хүдэлмэришэд, колхознигууд болон интеллигенциие, Улаан тугта номгон далайн флодой моряагууд болон Алас-Дурна зүгэй сэрэгшэдые, хизаарай бүхы ажалшадые үндэр дээдэ шагнал—Ленинэй орден абаһантайнь дашарамдуулан амаршалаад, саашадаа коммунис байгуулалтада гайхамшагта хизаарайнгаа экономико болон соёл культурые хүгжөөхын түлөө тэмсэлдэ шэнэ амжалтануудые туйлахыень тэдээндэ хүсэбэ.

Танай хизаарые, мүн хизаарай эрхим түлөөлэгшэдые шагналга хадаа,—гэжэ Л. И. Брежнев хэлэбэ,—Приморийн ажалшадай, тэрэнэй хүдэлмэришэд, тарялашад болон ажалша интеллигенциин ехэ шэн габьяатай байһанайнь гэршэ гээшэ. Тэдэнэр хадаа коммунизмын түлөө тэмсэлэй бүгэдэ арадай хэрэгтэ нилээд ехэ нэмэри оруулжа байна.

Алас-Дурна зүгэйхид бүгэдэ ниитын дунда, арад зоной дунда хүндэтэй юм. Тэдэнэр хадаа баатар абари зантай, шэн габьяа гаргаха шадабаритай, бэрхэшээлнүүдһээ тунхарихдаггүй хүнүүд гээшэ.

Манай Эхэ ороной энэ хизаар хадаа бүхы совет хүнүүдтэ тусгаар үнэтэйдэ сэгнэгдэдэг. Советскэ Примори хадаа баатар түүхын газар дайда гээшэ. Эндэхи һөөм газар бүхэн ород хүнэй эрэлхэг зориг, шэн габьяа, патриотизмые алдаршуулна. Эндэ, аяар холын захын хизаарта, зуун жэлэй эхин дүрэ ленинскэ «Искрын» хараа шэглэлтэй түрүүшын кружогууд бии болоһон юм. Ородой түрүүшын революциин үедэ Владивостогой хэрэм дээрэ восстанида бодоһон солдадуудай мандуулһан Улаан туг, Золотой Рог гэжэ тохойдо сэрэгэй суднанууд дээрэ мандуулагдаһан эрхэ сүлөөгэй тугууд хадаа «Потемкин» гэжэ шэн габьяата броненосецой заншалые дамжуулан хүгжөөһэн нэнги болоно.

Приморидо совет засагай түлөө тусгаар ехэ бэрхэшээлтэй, шэрүүн хатуу тэмсэл болоһон юм. Тэрэ тэмсэл табан жэл соо үргэлжэлжэ, бага бэшэ хохидол үзүүлһэн байна. Харин империалистнууд сагаантанаар нэгэдэһэн бэеэрээ, Алас-Дурна зүгтэ Совет засагые шуһан соо шэнгээжэ усадхахын тулада боломоор юумые дууһыень хэһэн байгаа. Приморийн газар дайдыень үзөөгүй эзэмдэгшэд үгы гэхээр! Энэ дайдые Америкын, Японой, Англиин, Франциин эзэмдэгшэд сабхяраа гэшхэһэн байха, Колчагай отрядууд шуһата мүринүүдээ үлөөһэн байха, атаман-алуурша Калмыковой бандидууд энэ дайдые галдаһан, һүйдхэһэн байха, «ухэлэй поездууд» энээгээр ябаһан байха... Тиигэбэшье һаань энэ дайда дарагдаагүй зангаараа үлэнхэй!

Тиихэдэ бүхы хизаар хадаа фронтын талмай болоһон юм. Пантин партизан дайнда бодожо, улаан гвардеецүүдэй отрядууд эмхидхэгдэдэг, сучанска шахтернууд хада уула худар мордодог байгаа. Дайсадта сохилто коммунистнууд эмхидхэһэн байна. Совет засаг хамгаалхадаа, тэдэнэр эрэлхэг зориг, шэн габьяа гаргажа, ами наһаяа хайрладаггүй байһан юм. Совет Эхэ оронойнгоо эрхэ сүлөө, бэеэ даанхай байдал хамгаалжа, ами наһаяа хайрлангүй, Алас-Дурна зүгтэ интервентнүүд болон сагаантануудаар байлдаһан коммунистнууд, комсомолшууд болон бүхы хүнүүдэй алдарта шэн габьянь совет хүнүүдэй ухаан бодолдо хэтэ мүнхэдөө мартагдахагүй.

Приморийн революционно болон дайшалхы баян заншалнууд Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуухэ дайнай жэлнүүдтэ улам бүри ехээр бадаруулагдаһан байна. Дайнай үедэ Приморийн ажалшад хадаа фронтые эдеэ хоолоор, дайшалхы хэрэгсэлнүүдээр таһалгаряагүйгөөр хангахын тулада ехэ юумэ хэһэн намтартай. Немецко-фашис эзэмдэгшэдые, японско империалистнуудые бута сохихо хэрэгтэ Приморийн ажалшадай оруулһан оруулалтые манай арад хэзээшье һанажа ябаха.

Приморийн ажалшад өөһэдынгөө алдарта заншалнуудые амгалан тайбанай байгуулгын ажалай фронт дээрэ мүнөөшье үргэлжэлүүлжэ хүгжөөхэ байна,—гэжэ Л. И. Брежнев хэлэбэ. Приморийн амжалтанууд бидэниие баясуулна. Үнгэрһэн долоон жэл соо хизаар дотор промышленна продукци үйлэдбэрилгэ хоёр дахин, үйлэдбэриин гол фонднууд—2,7 дахин ехэ болоо. Хизаар дотор промышленностиин бүхэли һалбаринууд: химическэ, электротехническэ, инструментальна, прибор бүтээлгын болон бусад һалбаринууд шэнээр байгуулагданхай. Энергетикэ болон машина бүтээлгэ, горно болон модо бэлдэсэрүүлгын промышленность түргэнөөр хүгжэжэ байна. Приморийн загаһа болон кит агнагшад орон дотор ехэ алдар суутай болонхой. Хизаарай загаһанай промышленностиин хүдэлмэрилэгшэд долоон жэлэйнгээ түсэбые болзорһоонь хоёр жэлээр урид дүүргэһэн байна. Энэ хадаа ехэхэн илалта гээшэ! Орон дотороо эгээл томо Алас-Дурна зүгэй пароходствын худалдаа наймаанай болон пассажирска флодой морягуудыешье һайн туйлалтануудаар амаршалмаар байна.

Мүнөө хизаартай танилсажа ябахадаа түбхын түрүүндэ ямар юумэн нюдэндэ харагданаб? Барилганууд, ехэ олон барилганууд. Правительство хадаа Приморийн үйлэдбэрилгын хүсэнүүдые хүгжөөхэ тухай анхарал оролдолго гаргажа, хизаарай ажахыда, капитальна барилгада мүнгэ зөөри ехээр һомолно. Бидэ бүхы орон дотороо барилгануудые ехээр хэнэбди. Зүгөөр эндэ, совет газар дайдын заха хизаарта, барилгын далайсань сэдьхэл зүрхэ илангаяа ехээр баясуулна.

Хизаарай хүдөө ажахые хүгжөөлгэдэшье нилээд ехэ амжалтанууд туйлагданхай. Үнгэрэгшэ жэлдэ хэдэ хэдэн районуудта уһанай үерэй болоһон байбашье, орооһо таряа болон мал ажалай продуктнуудые бэлэдхэхэ түсэбөө хизаар болзорһоонь урид дүүргэһэн байна. Приморийнхид урдань хэзээшье үгөөгүй, тиимэ ехэ барайгар орондоо бэлэглээ һэн. Түсэбһөө үлүүлэн нилээд ехэ мяха, һү, үндэгэ худалдаһан байна. Энэ хадаа хүниие баярлуулмаар, һайн үрэ дүн гээшэ! Колхозно тарялашадай олзо доходшье ехэ болоо. Эндэ ЦК-гай мартын Пленумэй зохёон хараалһан хэмжээнүүдэй һайн үрэжэлтэ нүлөөе харангүй байхын аргагүй.

Засаг түрын дээдэ шагналаар тэмдэглэгдэхэ ёһоороо тэмдэглэгдэһэн хизаарай эдэ бүхы амжалтанууд хадаа приморийнхидай зохёон байгуулхы туйлай ехэ ажалаар туйлагданхай гэжэ Л. И. Брежнев хэлэбэ. Приморидо ажаһуудаг, ажаллажа байдаг гайхамшагта хүнүүд тухай, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указаар засаг түрын шагнал абаһан хүнүүд тухай КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь ехэ дулаан үгэнүүдые хэлэбэ.

Манай гүрэнэй карта дээрэ Примори нэгэ бага тусгаар һуури эзэлдэг. Энэ хадаа хилэ шадархи хизаар гээшэ. Алас-Дурна зүгэймнай далайн хилэ Беринговэ проливһаа Посьет хүрэтэр 17 мянган километр соо үргэлжэлнэ. Иимэ утa хилэ дээрэмнай Эхэ оронойгмнай харуулшад, Номгон далайн Улаан тугта флодой алдарта морягууд болон хилын сэрэгшэд хёрхоор харуулда байдаг. Өөһэдынгөө зорилгонуудые дүүргэхын тулада шухала мүнөө үеын эгээл оньһон бүхы зэбсэгүүдээр хангагданхай, алдарта дайшалхы заншалнуудтаа үнэн сэхэ манай Алас-Дурна зүгэй сэрэгшэд хадаа совет хүнүүдэйнгээ амгалан тайбанай ажал хамгаалжа, далай дээрэшье, газар дээрэшье һэримжэтэйгээр харуулда байна. Мүнөөдэр Приморско хизаарай абаһан шагнал хадаа сэрэгэйнгээ албанда ябахадаа эрэлхэг зориг, үндэр дээдэ патриотизм харуулдаг тэрэшэлэн солдадууд болон матросуудта, старшинанууд болон офицернүүдтэ, генералнууд болон адмиралнуудта шагнал гээшэ.

Мүнөө үеын уласхоорондын оршон байдалда ороноо хамгаалгада бүрин түгэлдэр бэлэн байха, сэрэгэй талаар мохошогүй һэримжэтэй байха гээшэ илангаяа шухала болоно гэжэ Л. И. Брежнев заана. Советскэ Союзай ондоо ямаршье районой хүн зондо орходоо, та, нүхэд приморийнхид хадаа американска империализмын шэрүүн хатуу, бузар муухай аашануудые һэнгэргүйгөөр гаргажа, эрхэ сүлөөтэ вьетнам арадта эсэргүү үнэхөөрөө жэрхэмшэгтэ муухай дай хэжэ байһан газартань дүтэхэнэ байна гээшэт.

Бүгэдэ ниитын амгалан тайбан байдалда аюул тохёолдуулжа байһан американска империализмын эдэ ябуулгануудые бидэ өөһэдынгөө политика бэелүүлхэдээ хараадаа абангүй байха аалди! Пентагоной агаарай дээрмэшэд, алууршад болон дай һүжэрөөгшэд хадаа аха дүү социалис ороной—Вьетнамай Демократическа Республикын городууд болон тосхонуудые үдэр бүхэндэ гэмтэ муухайгаар һүйдхэжэ байһыень бидэ минутын оршон соошье мартаха аалди!

Эзэрхэг түримхэйшүүл өөһэдыгөө улам бүри ехээр түбэгтэй байдалда оруулжа байна. Тэдэнэр хадаа баатар Вьетнам арадай дабагдашагүй дура хүсэлэнтэй тулалдажа байна. Вьетнам арад газар дайдаяа хариин эзэмдэгшэдтэ хэзээшье үгэхэгүй. Вьетнамай сүлөөрэлгын тэмсэлые талархаһан мэдэрэл болон дэмжэлтын бүхы далайн дээрэ дэлгэрхэ тума, американска интервентнүүдые үзэн ядажа, дураа гутаһан мэдэрэл хэдэн зуугаад миллион хүнүүдэй ухаан бодолдо гүнзэгыгөөр, мартагдашагүйгөөр хадуугдана.

Танай мэдэһээр, Советскэ Союз болон социализмын бусад оронууд хадаа Вьетнамые моральна дэмжэлгээр хизаарланагүй. Манай туһаламжа тодорхой шэнжэтэй. Энэ туһаламжа хадаа аха дүү Вьетнамай Демократическа Республикын, тэмсэжэ байгаа вьетнам арадай хэрэгсэлнүүд болон хүсэлэнгүүдтэ хүсэд харюусана. Вьетнамда эзэрхэг түримхэй ябуулгаяа ургадхажа байхадаа, тэдэнэр хадаа социалис оронуудай дайшалхы галаараа һаналаа нэгэдэнхэй, революционернүүдэй һаналаа нэгэдэнхэй ябадалай улам бүри ургажа байһыень бо-

(Үргэлжэлэлынь 2-дохи нюурта)

ВЛКСМ-эй XV СЪЕЗД

КОМСОМОЛ ПАРТИТАЙ ЗЭРГЭШЭГ ЛЭ!

Майн 18-най үдэшын заседани

Үдэшын заседани нээгдэбэ.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн **А. Я. Пельше**, КПСС-эй ЦК-гай секретарь **В. Н. Пономарев** съездын хүдэлмэридэ хабаадалсаа.

Түрүүлэгшэ ВЛКСМ-эй ЦК-гай секретарь **А. Камшалов,** Азербайджанай ЛКСМ-эй ЦК-гай нэгэдэхи секретарь **Э. Нафаровада** үгэ үгөө. Республикын комсомолой дайшалхы хэрэгүүд тухай тэрэ съездэ элидхээ. Нефтиин шэнэ уурхайнуудые ашаглахын тулада, ехэ химиин томо предприятинуудые, комсомолой ударна барилга бологшо Сумгаитска химическэ комбинадые, Кировобадска, Глиноземнэ заводые, синтетическэ каучугай заводые, бусад барилгануудые түргэноөр ашаглалгада-үгэхын тулада Азербайджанай залуу ажалшад олон юумэ хээ, хэжэшье байһаар гээд тэрэ мэдээсээ. Мангышлакска нефтиин шэнэ уурхайнуудые ашаглалгада, республикын транспортна магистралнуудые барилгада, ударна барилгануудые бодхолгодо һүүлшын хоёр жэлэй турша соо комсомолой путевкоор хэдэн мянган эдир патриодууд ошоһон байна. Орхигдошоһон 700 гаран скважина залуушуулай хүсөөр дахяад ашаглалгада оруулагдаа.

Республика дотор залуушуулые соёл сурталай талаар хүмүүжүүлгын шэнэ онол аргануд тухай Э. Кафарова хөөрөө. Тусхайлбал, революционно алдарай «Красная гвоздика» гэжэ клуб ехэ суутай болонхой. Энэ клуб республикын бүхы районуудта өөрын филиалнуудтай, манай ороной, хилын саанахи олон городуудтай бэшэгүүдые абалсажа байдаг.

Баһа нэгэ һайн заншалтай болонхойбди. Бакугай 26 комиссарай хүүр дээрэ мүнхэ зула носожо байдаг. Эндэ үнинэй коммунистнууд залуу бакугайхидта комсомольско билетүүдые барюулдаг, эдир ленинецүүдэй галстугуудые зүүлгэдэг, суглаанууд болон залуушуулай үдэшэнүүд дээрэһээ эдир залуу хүбүүд, басагад эндэ ерэдэг юм.

Хүдэлмэришэн залуушуулай болон һурагшадай дунда хүмүүжүүлгын хүдэлмэри үргэдхэхые Э. Кафарова уряалаа, шэнэ комсомолой ёһололнууд тухай бодомжолжо үзэхые, совет залуушуулай гимн зохёохые тэрэ дурадхаа.

Хүдэлмэришэн ангиин халаан тухай оролдолго манай комсомолой организациин гол оролдолгонуудай нэгэн юм гээд ВЛКСМ-эй Свердловско обкомой нэгэдэхи секретарь **В. Житенёв** онсолон тэмдэглээ. Предприяти бүхэндэ хүдэлмэрилэгшэдэй ехэнхи хубинь эдир залуу үетэн болоно. Областной организаци хадаа залуу хүдэлмэришэдые хүмүүжүүлхэ юрэнхы түсэб зохёогоо, энэ зорилгые шиидхэхын тулада комсомолой, профсоюзай болон ажахын органуудай хүсые нэгэдүүлхэ үүсхэл гаргаа. Хамагай түрүүндэ залуушуулай юрэнхы эрдэм дээшэлүүлхэ, мэргэжэл шадабарииень наринжуулха хэрэгтэ ехэ анхарал хандуулагдана. Тэрэнэй үрэ дүнгүүд зүб шэглэлэй абтаһые харуулна. Жэшээнь, Нижне-Тагильска металлургическа комбинадай олон мянган тоото коллектив ниитэ эрдэм шудалха долоон жэлэй түсэб бэелүүлээ. Эндэ металлургнуудай юрэнхы эрдэмэй дунда зэргын хэмжээн найман класс хүрэтэр дээшэлһэн байха юм.

Юрэнхы эрдэм дээшэлүүлхэ мэргэжэл шадабарииень һайжаруулха гээшэ предприятинуудай шэнэ гуримаар хүдэлмэрилдэг боложо байһан үедэ илангаяа ехэ зорилго болоно. Залуу хүдэлмэришэдэй ажалай түлөөһэн болон өөрынгөө эрдэм дээшэлүүлгыень бэе бэеһээнь сэхэ дулдыдангалар табихые үгэ хэлэгшэ дурадхаа.

Американ эзэрхэг түримхэйшүүлдэ эсэргүүгээр Вьетнамай хэжэ байһан баатарлиг тэмсэлые Ураалай залуушуул дэмжэнэ. Хэрбээ шухала болоод байгаа һаань, вьетнам арадта бүхы шухала туһаламжа тэдэнэр үзүүлхэ гээд В. Житинев мэдүүлээ.

Эдэ үгэнүүдые делегадууд, мүн айлшад нэрьемэ альга ташалгаар угтаа.

Иваново городой Дзержинскиин нэрэмжэтэ фабрикын утаһа ээрэгшэ **В. Смирнова** трибунын дэргэдэ ерэнэ. Энэ басаган долоон жэлэй турша соо өөрынгөө машинануудай бүтээсые Советскэ Союз дотор эгээн лэ рекордно дээгүүр болгожо шадаһан байха юм.

Орон дотор нөхэн гаргагдадаг бүхы бүдэй 4 метр бүхэнэй нэгэ метрынь тэрэнэй түрэл городой предприятинуудта нэхэгдэдэг гэжэ В. Смирнова съездын делегадуудта мэдээсээ. Утаһа ээрэгшэ табан жэлэйнгээ түсэб дүрбэн жэл 7 һарын турша соо дүүргэхэб, өөрынгөө ажалай мэргэжэлдэ залуушуулые һургахаб гэжэ съездые найдуулаа.

Коммунизм байгуулдаг абьяас ехэтэй, шадамар бэрхэ хүнүүдые хүмүүжүүлхэ, эдир залуу үетэниие патриотизмын, интернационализмын үзэлөөр, болбосорол ехэтэйгээр хүмүүжүүлхэ нэгэн адли үүргэ һургуули болон комсомолдо даалгагдана. Энэ агууехэ хэрэгэй амжалта комсомол һургуули хоёрой хоорондохи харилсаанһаа нилээд ехээр дулдыдаха байна. Багшанарай, гэгээрэлэй хүдэлмэрилэгшэдэй, комсомолой эдэбхитэдэй, ургажа ябаа халаание хүмүүжүүлдэг бүхы хүнүүдэй хүсэлэл оролдолгые нэгэдүүлхэ асуудалнуудта РСФСР-эй Гэгээрэлэй министр **М. А. Прокопьев** өөрынгөө үгые зорюулһан байна.

Һургуулиин шэнэ байшангуудые барилгые, шэнэ һуралсалай жэлдэ һургуулинуудые бэлэдхэлгые шефтээ абахыень тэрэ комсомолые уряалаа.

Удаань «Комсомольская правда» газетын главна редактор **Б. Панкин** үгэ хэлээ. Шэнэ барилгануудые шефтээ абаха тухай тэрэ тоггожо хэлэһэн байна.

Залуушуулые коммунис ёһоор хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ парти болон комсомолой дайшалхы туһалагша хододоо байхын тулада газетэ, тэрэнэй коллектив бүхы хүсэлэл оролдолгоёо гаргаха гээд Б. Панкин съездые найдуулаа.

Интернациональна хани барисаан тухай, бүхы оронуудай залуушуулай талархал болон нэгэдэмэл ябуулга тухай халуун үгэнүүд съездын трибунаһаа хоёрдохи үдэрөө дуулдажа байна. Съездын айлшад, хариин оронуудай залуушуулай делегадууд Ленинскэ комсомолые амаршална.

Корейн ажалша залуушуулай социалис союзай Центральна Комитедэй түрүүлэгшын орлогшо **Ким Бон Ир** иигэжэ мэдүүлээ. Аха дүүнэр болгошо Советскэ Союзай комсомолшуудай амжалтануудаар Корейн бүхы залуушуул баясана, тэдэниие халуунаар амаршална.

Танай ороной залуушуул толотомо амжалтануудые түйлаха, энэ съездын табиһан дайшалхы зорилгонуудые бодотоор бэелүүлхэ гэжэ би этигэнэб гээд Ким Бон Ир хэлээ. Корейн Ажалай партиин хүтэлбэреэр Корейн арадай, тэрэнэй залуушуулай социалис байгуулалта амжалтатайгаар эрхилжэ, ехэ ороноо нэгэдүүлхын түлөө тэмсэжэ байһан тухай үгэ хэлэгшэ хөөрөө.

Кубын залуу коммунистнуудай союзай национальна комитедэй секретарь Роберт Оганда трибунын дэргэдэ ерэбэ. Тэрэ комсомолой XV съездэ аха дүүгэй революционно амаршалга хүргөө, эгээн лэ ехэ амжалта түйлахыень хүсөө. Граждан дайнай үедэ хариин интервенцидэ эсэргүүсэн дайлалдаһан, фашис эзэмдэгшэдтэй тэмсөһэн, һүүлээрнь өөрынгөө оронииие һэргээһэн совет баатарлиг эдир залуушуулые бидэнэр хэзээдэшье мартахагүйбди гээд кубинец хэлөө.

Кубын коммунис залуушуулай үмэнэ мүнөө баһал ехэ баатарлиг зорилгонууд табигдана. Эдир залуу-студент бүхэниие, студент-коммунист бүхэниие, коммунист бүхэниие манай революциин солдат болгохые бидэнэр оролдонобди.

Вьетнамдахи эзэрхэг түримхэй ябуулгые зогсоохын тулада хүсэ шадалаа нэгэдүүлхыень залуушуулые Роберт Оганда уряалаа.

«Хүндэтэ нүхэдүүд!» гэһэн үгэнүүдые Монголой комсомолой түлөөлэгшын ород хэлэн дээрэ хэлэхэдэнь зал соо альга ташалган болоо. Монголой революционно залуушуулай союзай Центральна Комитедэй нэгэдэхи секретарь **Чойжилын Пурэвжав** мүнөө үеын бүхы түрүү үзэлтэ залуушуулда ВЛКСМ-эй XV съездын шухала удха шанартай байһые тэмдэглээ. МНР-тэ социализм байгуулха талаар Монголой комсомолой хэжэ байдаг олон янзын ажал ябуулга тухай тэрэ хөөрөө, өөрынгөө арадай зол хубиин, Эхэ оронойнгоо һалбаран хүгжэхын түлөө, дэлхэйн түрүү үзэлтэ залуушуулай зэргын нягта жагсаалай түлөө тэмсэхэдээ, Монголой революционно залуушуулай союз алдарта Ленинскэ комсомолтой хододоо суттаа ябаха гээд ВЛКСМ-эй XV съездые найдуулаа.

Гурба миллион хахад үлүүтэй гэшүүдтэй Польшын залуушуулай организацинуудай зүгһөө залуушуулай организацинуудай харилсаа холбооной бүхэпольско комитедэй түрүүлэгшэ **Станислав Хасян** үгэ хэлээ. Залуушуулай ленинскэ союзай баян дүй дүршэлые бидэнэр хэрэглэнэбди гээд тэрэ мэдүүлээ. Советскэ Союзай болон Польшын залуушуулай хоорондохи хани барисаан улам бэхижэжэ байна гээд тэрэ мэдүүлһэн байна.

Румыниин Социалис Республикын коммунис залуушуулай союзай ЦК-гай нэгэдэхи секретарь **Петру Енаке** үгэ хэлэхэдээ, коммунизм байгуулхын түлөө, эб найрамдалай, дэбжэлтын түлөө бүхы совет арадтай хамта совет залуушуулай хэжэ байһан баатарлиг ажалда комсомолой XV съезд шэнэ түлхисэ боложо үгэхэ гэжэ этигэжэ байһанаа оронойнгоо бүхы залуушуулай зүгһөө элирхэйлэн мэдүүлнэб гэә. Совет арадай коммунизм байгуулжа байһан үедэ комсомолой, совет залуушуулай үмэнэ угаа ехэ зорилгонууд табигдана гэжэ съездын хүдэлмэриин түрүүшын үдэр[...] хүдэлмэри харуулжа үгөө. Эдэ [...] гонуудые бэелүүлгэдэ хүсэд ам[...] нуудые түйлахыень совет ор[...] залуу хүнүүдтэ Петру Енаке [...] һэн байна.

Чехословакиин залуушуулай [...] зай Центральна Комитедэй түрү[...] шэ **Мирослав Завадил** үгэ хэлэ[...] совет залуушуулда аха дүүгэй [...] луун амаршалга хүргөө. Сов[...] Союзай болон Чехословакиин [...] үетэнэй аха дүүгэй холбоон [...] тэрэ хөөрөө.

Эб найрамдалай, олониитын [...] жэлтын түлөө тэмсэлдэ комсо[...] дүүргэдэг үүргые Югославиин за[...] шуул үндэрөөр сэгнэдэг гээд Юго[...] виин Залуушуулай союзай Центр[...] на Комитедэй секретарь **Ми[...] Зрелец** съездын делегадуудта ха[...] мэдүүлээ. Танай амжалтануу[...] социализм болон дэбжэлтын [...] бүхы дэлхэйн залуушуулай хэжэ[...] һан тэмсэлэй үрэ дүн бололсоно [...] ветскэ Союзай болон Югославии[...] дуудые, залуушуулые тэмсэлэй [...] бии болоһон хани барисаан, тэр[...] лэн социализм болон коммунизм [...] гуулха, арадуудай хоорондын эб [...] рамдал бэхижүүлхэ нэгэн адли [...] рилгомнай нэгэдүүлнэ. Миленко [...] лец хүдэлмэридөө ехэ амжалта [...] лахыень съездэ хүсөө, коммуни[...] щество байгуулхын түлөө совет [...] луушуулай тэмсэлдэ съезд шу[...] шата болохо гэжэ найдажа бай[...] элирхэйлэн мэдүүлээ.

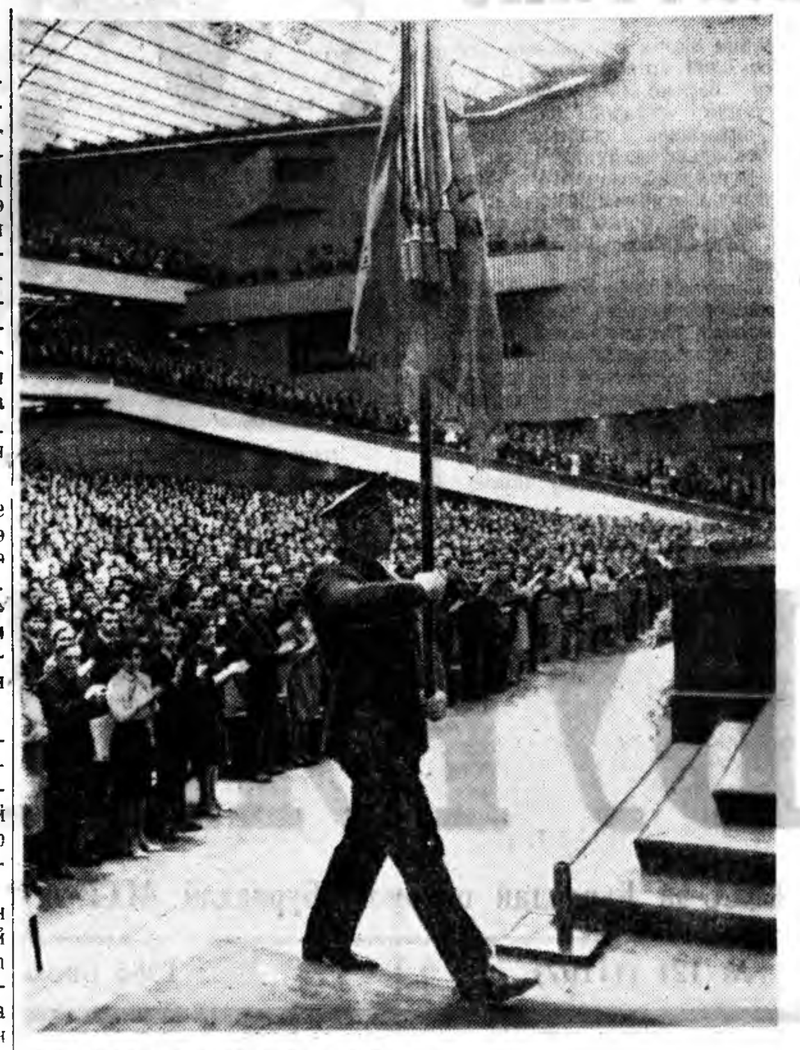
Ханинар бүхэнэй үгэ хэлэхэ [...] зал соо нэрьемэ альга ташалган [...] лодог байгаа.

* * *

Удаань съездын документнүү[...] тодорхойлон зохёохо комиссиие [...] гадууд һунгаа. Тиигээд үдэшын за[...] дани хаагдаһан дээрэ соносхогдоо.

Майн 19-дэ съезд хүдэлмэреэ [...] гэлжэлүүлхэ.

ТАСС-ай корреспондент.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: ВЛКСМ-эй XV съездын нээгдэхэ үезр лётчик-космонавт А. Леонов Ленинскэ комсомолой тугые Кремльдэхи Съездүүдэй ордоной залда асаржа ябана.

ТАСС-ай фотохронико.

Майн 19-нэй үглөөнэй заседани

Комсомолой ягаан значогууд ниислэл хотын үйлсэнүүдтэ гурбадахи үдэрөө ярарна. Оронойимнай залуу үетэн Кремлиин ордон соо ерээдүй тухайгаа, коммунизм байгуулгада хабаадалсаха тухайгаа хөөрэлдэжэ үргэлжэлһөөр.

Залуушуулай ажал хүдэлмэриие үндэрөөр сэгнэһэнэйнь түлөө партидаа хүргэһэн талархалай үгэнүүд комсомолой зүгһөө XV съездын трибуна дээрэһээ гурбадахи үдэрөө соностоно. Партиһаа жэшээ абажа, партитайгаа еүгтаа арадтаа алба хэхэдээ гол уялгаяа дүүргэнэ гээшэбди гэжэ комсомол мэдүүлнэ.

Делегадууд олон тоото асуудалнуудые,— табан жэлэй томо томо барилгануудые шефтээ абаха, хүдөө ажахые хүгжөөхын түлөө тэмсэлдэ хабаадаха, литература, искусствын шэнэ зохёолнуудые байгуулха, һуралсал, хани барисаан, дурлалга гэхэ мэтэ асуудалнуудые зүбшэн хэлсэнэ.

Эдэ үдэрнүүдтэ комсомолой ниислэл болоһон, майн наранда гэрэлтүүлэгдэһэн съездүүдэй һаруул һайхан ордондо дуу хүгжэм зэдэлнэ.

10 час. Үглөөнэй заседани эхилнэ. Нүхэд **Н. В. Подгорный, М. А. Суслов** мүнөөдэр съездын хүдэлмэридэ хабаадалсана.

ВЛКСМ-эй ЦК-гай тоосоото элидхэл тушаа, шалгалтын комиссиин элидхэл тушаа үгэ хэлэлгэн үргэлжэлһөөр. Түрүүлэгшээр һууһан Украинын ЛКСМ-эй ЦК-гай нэгэдэхи секретарь **Ю. Ельченко** Латвиин ЛКСМ-эй ЦК-гай нэгэдэхи секретарь **Л. Барткевич** гэгшэдэ үгэ үгэнэ.

Түүхэтэ энэ ордондо, КПСС-эй XXIII съезд дээрэ хэлэгдэһэн үгэнүүдые, һанал бодолнуудые Ленинэй комсомол һанаандаа сэдьхэжэ үргэлжэлһөөр гэжэ үгэ хэлэгшэ мэдүүлөө. Шэнэ, бүри ехэ зорилгонуудые арадайнгаа үмэнэ партимнай дэмы табина бэшэ. Научна талаарнь һайса шэнжэлжэ үзэһэнэйнгөө һүүлээр табиһан байна. Политическэ, арадай ажахын шухала асуудалнуудые шиидхэлгэдэ иигэжэ хандахада ажалшан бүхэнэй, тэрэ тоодо комсомолшын харюусалга эрид дээшэлхэ байха, өөрынгөө хэлэһэн үгын түлөө, хэрэгэйнгээ түлөө харюусаха байха гэжэ тухайлагдаа.

Үйлэдбэриин арга боломжонуудые хаража үзэлгэ Латвиин комсомолшуудай хүсэ шадал зангидаха талаар ехэ алхам болоо. Залуушуулые ажалайнь талаар иигэжэ хүмүүжүүлхэдөө ямар ашатай туһатай байһыень харанабди? Бүхы республикада, бүхы орондо шухала удха шанартай зорилгонуудай залуушуулай үмэнэ табигдаһые харалга гэршэлээ. Залуушуул эд зөөрилөө гамтай болохоор, хэрэг бүхэндөө зэзн ёһоор, зохёохы удха шанартайгаар хандахаар һургагдана. Харалгада хэдэн мянган хүбүүд, басагад хабаадалсана. Латвиин промышленностиин хүдэлмэришэн бүхэнэй гурбанай нэгэниинь тодорхой дурадхалнуудые оруулаа.

Залуушуулые ажалайнь талаар хүмүүжүүлхэ үшөө нэгэ арга — техническэ эстетикэ, үйлэдбэриин культура хэрэглэхэ гэжэ шиидээбди гээд Л. Барткевич мэдээсэнэ. Энэ талаар хэгдэһэн түрүүшын алхамууд мүртэй хэрэг бэшэ гэжэ зарим хүнүүд һанажа болохо. Тиибэшье, техническэ эстетикэ ехэ ашатай туһатай байгаа гэжэ залуу үүсхэлшэд элирүүлэн харуулаа. Ригын радиогой заводой нэгэ цехтэ хэдэ хэдэн хэмжээнүүдые бэелүүлһэнэй ашаар ажалай бүтээсэ табан процентээр дээшэлөө, голодоһоной гарзын хахадынь хороогдоо. Ажаллаха газарынь һайжаруулха, хүнэй урма зориг дээшэлүүлхэ, үйлэдбэриин байрануудые гоёон шэмэглэхэ асуудалда анхаралаа табидаг[...] лоһоной ашаар һүүлэй һүүлэ [...] асуудал ехэ удха шанартай бо[...] энэнь арадай ажахыда утаа ехэ [...] тай туһатай байха.

Энэ хүдэлмэри хүсэндэнь хү[...] хэ талаар хүтэлбэрилхы, [...] шэглүүлхы бүхэсоюзна нэгэн[...] орган байгуулха шухала гэжэ [...] хэлэгшэ заагаа.

Фермэ дээрээ ехэ хэрэгүү[...] шиидхэхэдэмнай бидэнэртэ, ком[...] молшуудта найдаһанайнь түлөө[...] дэнэрэй ... этигэһэнэй[...] түлөө колхозойнтоо коммунис[...] та үнэн зүрхэнһөө баясхалан [...] хэ дурамни хүрэнэ. Найдаха [...] ехэ хэрэг мүн, дали ургуулһан[...] адли! Краснодарай хизаарай «Но[...] Кубанска районой «Ленинский пу[...] колхозой һаалишан Г. Руковши[...] хөөрөөгөө иигэжэ эхилээ. Манай [...] мэ түрүүндөө эгээл гээд[...] байһан юм. Звено эмхидхээд, шэ[...] хүдэлжэ эхилөө гэжэ бидэ [...] дэһэн байгаабди гэжэ [...] мэдээсэнэ. Бидэнэр ехэл хаш[...] жатайгаар хүдэлжэ эхи[...] ди, тиихэдэмнай муу бэшэ [...] дүн түйлагдажа эхилээ бэлэй. [...] наймнай өөрын үнэ сэн колхо[...] дунда зэргын сэндэ орходоо [...] дахин хямдарһан юм. Бид[...] фермээ өөһэдөө хүтэлбэрилнэ[...] юһэн хүнһөө бүридэһэн фермын [...] вет байгуулагдаа һэн. Ажалаа [...] гэлжэдэнь оньһожоруулха зор[...] табяабди. Хүрэын орондо ном [...] таа бариха гэжэ бидэнэр. һаали[...] шиидээбди. Манай 25 басагад [...] тадаа зооветеринарна техник[...] һуралсана.

Малшадые хүмүүжүүлхэ, [...] фермэнүүдые оньһожоруулха [...]

(Үргэлжэлэлынь 3-дахи нюурта)

НОМГОН ДАЛАЙН ЭРЬЕДЭ НАЙНДЭР БОЛОБО

(Түгэсхэл. Эхиниинь 1-дэхи нюурта)

дотоор мэдэрхэ байһанаа господанар американска империалистнууд мэдэг лэ.

Советскэ Союз Вьетнамай үнэн зүб хэрэгые батаар дэмжэнэ, дэмжэхэшье байха. Социализмын ороной коммунистнууд болон эрхэтэдэй нэшхэлэй хүсэл иимэ, бүхы совет арадай дура хүсэл иимэ байна.

Алас-Дурна зүгтэхи түгшүүрилтэ байдалай саг үргэлжын шалтагаан юуб гэхэдэ, Урда Корейдэ Америкын сэрэгүүдэй хорин жэл соо байжа байһан ябадал мүн болоно. Бусад оронуудай хэрэгүүдтэ хамааралсажа һурашаһан Америкын империалистнууд Корейн амгалан ёһоор нэгэдэхэ хэрэгтэ али бүхы аргаар һаад хэнэ. Корейн арадай сүлөөтэйгөөр һанал хүсэлөө бэелүүлээ һаань, Америкын эзэмдэлгэдэшье, Урда Корейдэ США-гай дахуулнуудай эзэрхэлгэдэшье эсэс табигдаха гэжэ тэдэнэр һайн ойлгоно.

Мүнөө тэдэ дахуулнуудынь Вашингтоной захиралтаар, Америкын эзэрхэг түримхэй добтолгые үргэдхэхын тулада өөһэдынгөө солдадуудые Урда Корейдэ эльгээнэ, США-гай хашалта доро Японтой тэдэнэй баталһан милитаристска договорто түшэглэхэ гэжэ һэдэнэ. Харин Урда Корейн арадай эсэргүүсэлтэнь улам шангадана, үргэдэнэ. Энэ арад өөрынгөө газарые сүлөөлхые хүсэнэ, нэгэдэмэл, демократическа, сэсэглэн һалбарһан Корейтэй болохые хүсэнэ.

Корейн бүхы арадай түшэг найдабаринь, тэрэнэй ерээдүйн зол жаргалта байдалай нүхэсэлынь Корейн Арадай Демократическа Республика мүн болоно. Аха дүү энэ орон,—танай хүршэ хадаа, нүхэдүүд, социалис байгуулалтын замаар этигэл найдамтайгаар дабшана, бүхы Корейдэ эб найрамдалта, сүлөөтэ ажабайдал байгуулхын түлөө эрид шууд тэмсэнэ.

Советскэ Союз КНДР-эй энэ тэмсэлые хүсэд талархан һайшаана. Бидэнэр залуу социалис энэ гүрэнтэй хани барисаанай, эбтэ харилсаанай болон бэе бэедээ туһалалсалгын манай харилсаануудые бүхы хэмжээгээр хүгжөөхэбди. Иигэжэ энээниие Алас-Дурна зүгтэ эб найрамдал бэхижүүлгын, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдалай, демократиин болон социализмын хүсэнүүдые бэхижүүлгын шухала нүхэсэл гэжэ тоолонобди.

Һаяхан дүүрэһэн КПСС-эй XXIII съездын шиидхэбэринүүдые совет ороной бүхы коммунистнуудай, манай бүхы арадай хэрэг дээрэ бэелүүлжэ захалһан энэ үедэ бидэнэр таанаргай уулзажа байнабди гэжэ саашань Л. И. Брежнев хэлээ. Съезд коммунис байгуулалтын үндэһэн экономическа асуудалнуудта партиин болон арадай анхаралые хандуулаа. Эдэ асуудалнуудые шиидхэхын тулада манай бүхы гүрэнэй, тэрэнэй бүхы районууд болон областьнуудай арга боломжонуудые элсүүлхэ шухала.

Социалис ёһоор ажахы эрхилэлгын гол шухала асуудалнуудай нэгэн хадаа дээрэһээ хүтэлбэрилгые олониитын эдэбхи үүсхэлтэй зүбөөр таарулдуулха ябадал мүн. Экономикые территори баримталан ударидаха гуримһаа һалбари һалбаряар дээрэһээ хүтэлбэрилгын гуримда шэлжэн орохотой дашарамдан СССР-эй арадай ажахын бүхы һалбаринуудай нягта холбоон бүри ехэ болоно, бүхыдөө манай арадай ажахын хүгжэлтын түлөө һалбари бүхэнэй үүргэ болон харюусалгань ехэ болоно. Социалис ажахы дотор республика, область, хизаар бүхэндэ өөрын тусхай һуури байха. Ороной үмэнэ байһан экономическа зорилгонууд дотор энэ һуурие зүбөөр тодорхойлхо, совет ажахын бүхы хубинуудай таарулдаһан һайн хүдэлмэри хангаха гээшэ коммунис байгуулалтын замаар урагшаа амжалтатайгаар дабшалгын шухала нүхэсэл бии болгохо гэһэн удхатай.

Приморско хизаарай ажалшад коммунизмын материально-техническэ үндэһэ һуури байгуулха хэрэгтэ өөһэдынгөө хубитые оруулхын тулада ехэ юумэ хээ. Зүгөөр урагшаа хараа һаа, Алас-Дурна зүгэй ерээдүйе хараа һаа, энэ баян районой үйлэдбэрилгын хүсэнүүдые хүгжөөлгэдэ гансал эхи заха табигдаа гэжэ хэлэжэ болохо байна. Тэрэнэй арга боломжонууд тооложо барашагүй ехэ байна. 1966—1970 онуудай табан жэлэй түсэб тушаа КПСС-эй XXIII съездын Директивэнүүд Примориин урда шэнэ ехэ хараа түсэбүүдые бии болгоно. Табан жэлэй эсэс багта промышленна продукциин ниитэ хэмжээн 73 процентээр ехэ болохо ёһотой. Үйлэдбэриие иимээр хүгжөөхэ ябадал хадаа шэнэ предприятинуудые бариха, мүнөө бии байһан предприятинуудые шэнэдхэн байгуулха, үргэдхэхэ гэһэн эрилтэ табина. Примориин үмэнэ табигдаһан шухалын шухала зорилгонуудай нэгэн хадаа загаһа, далайн продуктнуудые ехээр абаха, буйлуулха хэрэг болоно. Энэ хадаа юрын хэрэг бэшэ. Номгон далайн баруун урда хубида олзобори нилээд ехээр хэхэ, мүн тэрэшэлэн урда далайнууд болон Индийскэ океанай шэнэ газарнуудые ашаглаха хэрэгтэй болохо.

Алас-Дурна зүгтэ хүдөө ажахын бата бэхи үндэһэ һуури байгуулха гээшые парти, правительство тусхай удха шанартай гэжэ тоолоно. Приморидо ороһото болон техническэ олон ургамалнуудые, овощ болон хартаабха ургуулхын тулада, мал ажал хүгжөөхын тулада бүхы эрхэ байдал бии юм. Эдэ арга боломжонуудые һайнаар, ашаглаха хэрэгтэй. Танайда арга боломжонууд үшөөл ехэ. Тэдэнэй гол зүйлынь ургаса дээшэлүүлхэ хэрэг болоно. Соя, барайгар мэтын үнэтэ ургамалнууд Приморидо ехэ ургаса үгэжэ шадаха байһан тухайнь эрдэм ухаанай болон олон жэлэй бодото байдалай мэдээнүүд харуулна. Барайгар тариха тухай хэлэхэ болоо һаа, эрдэмтэдэй тоолоһоной ёһоор, танайда хоёр зуу мянга гаран гектар таатай зохид газар бии байна. Намагжаһан газарнуудые хатааха тушаа томо мелиоративна хэмжээ ябуулгануудые бэелүүлхэ хэрэгтэй болохо. Мелиорациин асуудалнуудые зүбшэн хэлсэхын тулада хэды хоноод Москвада суглархаар байһан КПСС-эй ЦК-гай Пленум энэ хүдэлмэриие зүбөөр ябуулха хэрэгтэтнай таанарта туһалха бэзэ. Мелиорациие бэелүүлхэ тушаа хэмжээ ябуулгануудые хараалха болон бэелүүлхэ хэрэгтэ мүн танайшье түлөөлэгшэнэр эгээн эдэбхитэйгээр хабаадалсаха бэзэ гэжэ бидэнэр һананабди.

Алас-Дурна зүгэй экономикые түргэнөөр хүгжөөлгын зорилгонууд хадаа эдэ районуудые хүдэлмэриин хүсөөр, кадрнуудаар хангалгын асуудалые гүрэнэй зүгһөө шиидхэхые эринэ. Танайда капитальна барилга нилээд үргэнөөр ябуулха, промышленностиие, хүдөө ажахын үйлэдбэриие хүгжөөхэ ябадал хадаа бусад областьнуудһаа хэдэн арбаад, зуугаад мянган хүнүүдые хабаадуулха гэжэ хараална.

Совет хүнүүд олонхидоо шэнэ ёһоной хүнүүд, зохёон байгуулдаг заншалтай хүнүүд мүн. Тэдэнэр агууехэ шэнэдхэн байгуулгые ходо һонирходог. Иимэ хүнүүд тооложо барамаар бэшэ олон. Эгээл эдэ үдэрнүүдтэ тэдэнэрэй үгэнүүд Москвада боложо байгаа комсомолой съездын трибуна дээрэһээ дахяад ханхинан дуулдана. Совет хүнүүдэй ниитын эрмэ зориг, манай залуушуулай патриотическа үүсхэл гээшэ эгээн ехэ шэнэдхэн байгуулгые бидэнэрэй бэелүүлжэ шадаха байһанай үнэн бодото нүхэсэл мүн. Зүгөөр бидэнэр гансал зоригжолой хүсөөр коммунизм байгуулна бэшэбди. Тэрэшэлэн материальна урмашуулга хэрэгтэй, ажаһуудалай болон культурна тодорхой эрхэ байдал хэрэгтэй гэжэ Ленин хэлээ һэн.

Шэнэ табан жэлэй шухалын шухала удха шанжэнь юуб гэхэдэ, бүхы һалбаринуудай үйлэдбэриие нилээд хүгжөөхэтэйгээ нэгэн хамта манай арадай ажабайдалые горитойгоор һайжаруулха гэжэ хараална.

Танай хизаарые хүгжөөхын, сэсэглэн һалбаруулхын тулада бүхы шухала юумэ хэхэ хэрэгтэй. Коммунис байгуулалтын аша хэрэгтэ Сибириин болон Алас-Дурна зүгэй хүсэтэ ехэ арга боломжонуудые үргэнөөр хэрэглэхэ гээшэ хүндэтэй, шухала зорилго мүн. Энэ зорилго дүүргэхые бүхы оромнай хүсэнэ, энээндэ хабаадалсана.

Примориин коммунистнуудай революционно уг заншалнуудые нэрэтэй түрэтэйгөөр үргэлжэлүүлжэ, арьбадхажа байдаг хизаарай партийна организаци хизаарай түйлалтанууд дотор ехэ аша габьяатай гэжэ бидэнэрэй булганай энэ баяр ёһололой үдэр зааха дуран хүрэнэ гэжэ Л. И. Брежнев мэдүүлээ. Нүхэдүүд, таанар ехэ юумэ хэһэн байнат. Зүгөөр энээнһээ бага бэшэ юумэ хэхэ, манай шэнэ табан жэлэй түсэбөөр хараалагдаһан ехэ хэрэгүүдые бэелүүлхын тулада эршэмтэй шангаар ажаллаха хэрэгтэй болохо.

Шэнэ табан жэлэй табадахи һара ябажа байнхай. Түсэбтэ даалгабаринууд бүхы дээрээ амжалтатайгаар дүүргэгдэжэ байна гэжэ ханамжатайгаар тэмдэглэхэ арга бидэнэртэ бүхы мэдээнүүд олгоно. Гол юумэн гэхэдэ, орон доторнай ажалай болон политическэ дэбжэлтэ ехэ, арад ниитын зохёон байгуулха үүсхэл ургана.

Коммунистнуудай—приморииихидай 85 мянган хүнэй отряд хизаарай бүхы ажалшадай хүсэл оролдолгые нэгэдхэн элсүүлжэ, шэнэ ехэ зорилгонуудые нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхэ, шэнэ табан жэлэй даалгабаринуудые бүхы предприятинуудай, бүхы колхозууд болон совхозуудай болзорһоонь урид дүүргэхэ ябадал хангаха байха гэжэ партиин Центральна Комитет этигэнэ.

Арадай ажахые хүгжөөлгэдэ амжалтануудые тулаһанай түлөө Приморско хизаарые Ленинэй орденоор шагнаха тухай СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указые Л. И. Брежнев уншана.

* * *

Бүхы сугларагшадай альга ташалган доро Л. И. Брежнев Приморско хизаарай тугта Ленинэй орден бүхэлэн хадаа.

Советскэ Союзай гимнын аялган зэдэлнэ. Артиллерийскэ салют үгтэнэ. Портдохи корабльнуудай амаршалгын гудогууд сууряатана.

Нүхэр Брежневэй үгэ ехэ анхаралтайгаар шагнагдаа, нэгэтэ бэшэ альга ташалган болоо, «КПСС-тэ алдар соло!» «КПСС-эй Ленинскэ Центральна Комитедтэ алдар соло!» гэһэн юрөөлнүүд табигдаа.

(ТАСС).

ЭХЭ ОРОН, ПАРТИ, КОМСОМОЛДО—САЛЮТ!

Улаан талмай дээрэ пионернүүдэй парад болобо

Майн 19-дэ Улаан талмай хабарай шэнжэтэйгээр гоё һайханаар шэмэглэгдээ. Комсомолой XV съездэ, тэрэнэй делегадууд болон айлшадта эдир ленинецүүд өөрынгөө ажал хэрэгүүд тухай эндэ элидхэжэ үгөө.

12 час 30 минута. Улаан галстугуудтай үхибүүдэй зэргэ абяа аниргүйгөөр номгохоноор зогсобо. Энэ үедэ Совет ороной 12 миллион тоото пионернүүд баяр ёһололой салют үгэн гараа үргэлсэбэ гээшэ. Энэ үдэр ленинэй орденто, В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ пионернүүдэй организациин бии болоһон үдэр бүхы эдир ленинецүүд баярай линейкэдэ зогсон жагсаа.

Гранитна трибунанууд дээрэ съездын делегадууд, хариин айлшад, Москвагай комсомолой, Москвагай пионернүүдэй организациин, ниислэлэй олониитын түлөөлэгшэд зогсожо байба.

Мавзолейн түбэй трибуна дээрэ парти, правительствын хүтэлбэрилэгшэдэй, партиин үнинэй гэшүүдэй, ВЛКСМ-эй XV съездын президиумэй гэшүүдэй гарахада, сугларагшад нэрьемэ альга ташалгаар угтаа.

Талмай дээгүүр хүгжэмэй абяан зэдэлжэ, аблагүй намдуу болобо. Өөһэдынгөө амжалтанууд тухай мүнөө элидхэжэ байһан үхибүүдэй нюурые съездын делегадууд, эдир багашуулай һайндэрэй айлшад баяртайнуудаар шэртэн харана. Пионернүүдэй Бүхэсоюзна организациин Центральна Соведэй түрүүлэгшэ Р. А. Курбатовада парадые командалагша эдир пионернүүдэй Москвагай городской штабай гэшүүн Сережа Улин рапорталба.

Спасска башни тээһээ туг баригшадай колонно гаража, талмайн түб тээшэ ерэнэ. Советскэ Союзай гимнын аялган зэдэлбэ. Агууехэ Ленинда дурлалгын тэмдэг болгон комсомолой съездын делегадууд мавзолейн [...] гэдэ сэсэгүүдые табяа.

Пионернүүдэй рапортын үгэнүүд талмай [...] дуулдаба. Һүүлшын дүрбэн жэлэй турша соо 12 [...] лион эгээн эрхим пионерэй комсомолшууд болоһон [...] хай үхибүүд хөөрөө. Ленинскэ комсомолой эдир ха[...] шэнэ дайшалхы даалгабаринуудые хүлеэжэ байна. [...] дэнэр Ленин шэнгеэр ажаһуухаар, ажаллахаар [...] дэшье бэлэн, парти болон комсомолһоо хододоо [...] абадаг байха.

Социалис Ажалай Герой ВЛКСМ-эй XV съездын [...] легат Г. В. Масленников мавзолейн трибуна дээр[...] үхибүүдтэ хандан үгэ хэлээ. Пионернүүдэй орган[...] циин тогтоһон үдэрөөр дашарамдуулан, бүхы хүдэл[...] ришэдэй зүгһөө үхибүүдые амаршалха зуураа, зор[...] той, ажалда дуратай хүнүүд боложо ургахыень, һур[...] салдаа, мүн спортдо шэнэ амжалтануудые түйлах[...] тэрэ пионернүүдтэ хүсөө.

Удаань дэлхэй дээрэхи түрүүшын космонавт Ю. [...] Гагарин, ВЛКСМ-эй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь С. [...] Павлов үгэ хэлэжэ, пионернүүдэй организациин тог[...] һон үдэрөөр дашарамдуулан пионернүүдые амарша[...]

Парад эхилбэ. Пионернүүдэй колонноонууд мавзол[...] урдуур баярай маршаар ябажа гараа.

Улаан талмай дээрэхи энэ ехэ һайндэр час ха[...] шахуу сагай турша соо үргэлжэлөө. Ороной золтой [...] битай эдир багашуул ажал хэрэгүүдтээ, һуралса[...] амжалта түйлахабди, ленинскэ тугые дээрэ үргэжэ [...] хабди, Эхэ орондоо үнэн сэхэ байхабди гэжэ парти [...] лон комсомолдо тангаригаа үгөө.

(ТАСС-ай корр.)

ВЛКСМ-эй XV СЪЕЗД

(Үргэлжэлэл. Эхинийнь 2-дохи нюурта)

...да үгэ хэлэгшэ ехэ анхарал ...аа.

Научна шэнжэлэлгэнүүдые һай... ...р хэнгүйгөөр, үрэ дүнгүүдыень ...әлбэридэ түргөөр хэрэглэн... ...ээр ороной үмэнэ партиин ...III съездын табиһан зорилго... ...үдые шиидхэхын, үйлэдбэрилгын ...эйүүдые шухала хэмжээгээрнь ...шэлүүлхын, индустриин бү... ...һалбаринуудые техническэ та... ...рнь хүгжөөхын аргагүй юм ...э Ленинэй шангай лауреат, физи... ...-математическа эрдэм ухаанай док... ...р Ю. Журавлев (Новосибирск) мэ... ...үлээ.

Манай залуушуул наукын бүхы ...лбаринуудта ажаллана. Һаяхан ...и болоһон науканууудта залуушуу... ...й үүргэнь угаа ехэ. Кибернетикэдэ, ...тематическа экономикодо, ядерна ...икэ, математикын шэнэ һалба... ...нуудай талаар, биологи, электро... ...кодо залуушуул гол һууринуудые ...лнэ.

Бидэнэр, залуу эрдэмтэд мүнөө... ...й саг үедэ табигдаһан агууехэ ...рилгонуудые бэелүүлхын түлөө ...эсэхэ зэргэтэйбди гэжэ үгэ хэлэг... ...э урялаа.

Залуу эрдэмтэдэй элитэ ехэ шэн... ...элгэнүүдые хэһэнэйнь түлөө Ле... ...нэй комсомолой шан байгуулха ...хала гэжэ Ю. Журавлев дурад... ...а. Манай наукын үмэнэ табигдаһан ...рилгонууд шиидхэгдэхэ байха гэ... ...э ороной залуу бүхы эрдэмтэдэй ...мэнһөө математик Ю. Журавлев ...ездые найдуулаа.

Шэнэ табан жэлэй түсэб залуу ...бүүн, басаган бүхэндэ үгтэһэн ...алтабари мүн, энэ хадаа манай ...тэнэдэ партиин үгэһэн захил мүн ...жэ Таджикистанай ЛКСМ-эй ЦК... ...ай нэгэдэхи секретарь Г. Бобосады... ...ова мэдүүлнэ. Хорёод онуудай ком... ...сомолшууд, залуушуул бидэнэртэ ...рхим сэсэрлигүүдые үлээгээ, гу... ...аад оной залуу барилгашад Лени... ...набадта торгоной комбинат баряа. ...рганай ехэ канал, Вахшстрой бод... ...олсоо. Удаань үндын бодоһон за...луу үетэн гартаа буу барижа, Октябриин түйлалтануудые фашис галзуу походһоо абараа.

Һайн дуратанай нэгэ отрядай улаан тугые Таджигай делегаци съездэ асараа гэжэ Г. Бобосадыковагай мэдээсэхэдэнь делегадууд альга ташан угтаа. Тэрэ тугые Яванска районой залуушуул нюуса газарһаа олоо. Манай эсэгэнэр тэрэ туг гартаа барин, 1924 ондо дайнда ородог байһан юм. Өөрынгөө эсэгэнэртэ эдир залуушуулай үнэн шүтэнги байһыень, энэ туг мүнөөдэр съезд дээрэ гэршэлэн харуулна гээшэ. Яванска районой залуушуул мүнөө үедэ республика соогоо эгээл ехэ үһалууриин барилгануудые, асари ехэ химическэ комбинат бодхооно. Энэ барилгадань Советскэ Союзай бүхы комсомолшууд туһална.

Соёл культурын үргэнөөр дэлгэрэлгэ, богоолһоо Таржикистанай эхэнэрэй мултаралга совет засагай шухала түйлалтануудайнь нэгэн болоно. Мүнөө тосхон бүхэндэ электрын галнууд ярарна, радио, телевизорнууд дуугарна, культурна гэгээрэлэй олон тоото эмхи зургаанууд бодхоогдонхой. Мүнөө үедэ эхэнэрнүүдэй кафедрада лекци уншажа байхыень, республикын, оронойнгоо Верховно Соведүүдтэ хабаадалсажа байхыень хаража болохо юм. Эдэнэр бултадаа алдарта Ленинэй комсомолоор хүмүүжүүлэгдэнхэй. Клубуудые олоор барихa, культурно-гэгээрэлэй мэргэжэлтэдые бэлдэхэ тухай, эхэнэрнүүдэй дунда хэгдэхэ хүдэлмэриин шэнэ аргануудые бии болгохо шухала байһан тухай асуудалнуудые үгэ хэлэгшэ табяа.

Ангарай барилгын 299-дэхи управлениин барилга-хабсаргалгын поездын модошо дархан **Н. Горбачевой** үгэ хэлэхэдэ хүнүүд хэдэн дахин альга ташаа. Тэрээнэй «десант» хүнэй ябаагүй тайга соо буужа, намаг газарнуудые, Саянай түмэр мэтэ хабсагайнуудые дабан гараһан Тимирязевай хада өөдэ доботолһон байна. Горбачевойхидой, Абакан-Тайшет гэжэ баатаршуулай харгын ударнигуудай носооһон улаан одон эхи захагүй тайга соо үдэр һүнигүй гэрэлтэн байгаа һэн.

Бидэнэр уялгаа дүүргээбди гэжэ Н. Горбачевой мэдүүлхэдэнь альга ташалган нэрьешэнэ. Манай харгы баригдаад, коммунизмда алба хэжэ байна! Абакан—Тайшедтэ адли дурасхаалнуудые дэлхэй дээрэ үлөөхэ гээшэ ямар һайхан гээшэб! Манай «десант» мүнөө шэнэ газарта буугаад, Усть-Илимэй ГЭС ошохо харгы барижа эхилээ.

Ямар зам шэлэхөө бодомжолжо байһан хүнүүдтэ хандаха зуураа, Н. Горбачев омогорхолтойгоор иигэжэ хэлэбэ:

минии һанахада барилгашан гээшэ дэлхэй дээрэхи эгээл гол шухала мэргэжэл мүн.

Энэ гайхамшагта барилгашанай ажал правительствын дээдэ хайрада —Ленинэй ордендо хүртөө гэжэ түрүүлэгшээр һуугшын мэдээсэхэдэ залда һуугшад альга ташан угтаа.

— Мүнөө үеын Павел Корчагинтай танилсаһандаа би ехэ зол хубитайб!—гэжэ Ленинэй комсомолой шангай лауреат **А. Пахмутова** баяртайнаар мэдүүлбэ. Өөрынгөө гайхамшагта дуунуудай геройнууд—мүнөө үеын залуушуул тухай съездын трибунаһаа энэ эхэнэр хөөрэбэ. Зохёохы олон тоото аяншалгануудта оронойнгоо элдэб газарнуудаар ябахадаа эдэ геройнуудтай уулзаһан тухайгаа хөөрэжэ үгөө.

Уран зохёолшын ехэ харюусалга тухай, совет арадай, тэрээнэй алдарта залуушуулай хэрэгүүдтэй аялиргуу зохёолнуудые уран зохёолшын бии болгохо уялгатай байһан тухай А. Пахмутова сэдьхэлээ хүдэлгэнгөөр мэдүүлээ. Залуушуулай хүгжэмтэ туг болоһон дуунуудые зохёоһон композитор гээшэ ехэ хүгжэмүүдые гүнзэгыгөөр шэнжэлжэ, тэрээндэ дурлахыень, бодомжотой һайн хүгжэм сэлжэлдэхыень залуушуулые урялна.

— Минии бүхы ажал, бүхы зохёол, минии бүхы ажабайдал залуушуултай холбоотой. Тиимэһээ танай шагнал—Ленинэй комсомолой шагнал намда ехэ үнэтэй сэнтэй,—гэжэ өөрынгөө һанажа ябаһан юумэнүүдые А. Пахмутова делегадуудта хөөрэжэ үгөө. Үгэ хэлэжэ дүүргэмсээрээ тойроод сагаан-ягаан сэсэгүүдэй бии болошоһые обеорбо. Олон тоото сэсэгүүд хэдэн тээһээнь сугларна. Болгариин ханинар съездэ бэлэг болгон 8 мянган гвоздика сэсэг эльгээгээ. Энэ үедэ комсомолой композитортa эдэ сэсэгүүдэй олонийнь «хүртөө».

Съездын делегадууд айлшад пионерэй эмхиин мүндэлһэн үдэрэй, комсомолой XV съездын хүндэлэлдэ зорюулагдаһан эдир ленинецүүдэй парадта хабаадахын тула Улаан талмай тээшэ ошобод.

Мүнөөдэр Улаан талмай дээрэ үнгэрһэн гэрэлтэ һайхан, зүрхэ сэдьхэл хүдэлгэмэ пионерэй һайндэрөөр сэдьхэлээ хананхай, съездын делегадууд болон айлшад Кремлиин ордондо бусажа ерэбэ. Эдир ленинецүүдэй вожатанар, партиин дайшалхы туһалагшад комсомолой хүдэлөөнэй гол шухала асуудалнуудые зүбшэн хэлсэжэ үргэлжэлһөөр.

ВЛКСМ-эй ЦК-гай секретарь **Ю. Торсуев** үдэшын заседани дээрэ түрүүлэгшээр һуугаа. Нүхэд **В. В. Гришин, Д. Ф. Устинов** комсомолой эмхинүүдэй түлөөлэгшэдтэй хамта президиумдэ һуулсана.

Шэтын геологическа управлениин бэдэрэлгын отрядай начальник **С. Омельяненко** түрүүлжэ элидхэл тушаа үгэ хэлээ. Тиин тэрэ ходоодоо бэдэрэлгэ хэжэ байдаг, ходоодоо аян замда ябадаг хүнүүдэй, совет геологуудай хахад миллион хүнтэй отрядай үмэнэһөө съездые амаршалаа. Түрэл хизаар Забайкали тухайгаа, жэгтэй һонин зэдэй хэбтэшэтэй газар Удокан тухай, шэнэ табан жэлэй түүхэй эдэй асари ехэ бааза болохо энэ хэбтэшые ашаглалгада бэлдэхэл хэжэ байһан залуушуул тухай, өөрынгөө хани «Зэдтэ хадын эзэн» залуу коммунист Эдуард Гринталь тухай тэрэ хөөрэнэ.

Һүүлдэнь С. Омельяненко геологическа коллекци — Забайкалиин газар дайдын гүн гүнзэгыдэ хадагалагдажа байдаг барагдашагүй баялигуудай багахан хубиие президиумдэ бэлэг бариба.

Ракетэ табилгын позицинуудта, аэродромууд, танкодромууд болон полигонууд дээрэ, далайн тамаралгануудта, баһа хээрэ талада үнгэргэгдэһэн һуралсал дээрэшье совет эдиршүүл — Эхэ ороноо хамгаалагшад дайшалхы жагсаалда байна. Тэдэнэй үмэнэһөө, Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй бүхы сэрэгшэдэй үмэнэһөө Совет Армиин болон Далайн-Сэрэгэй Флодой Главна политическэ управлениин начальник армиин генерал **А. А. Епишев** съездын делегадуудые халуунаар амаршална. Тэрээнэй дурдаһан тоо, баримтанууд армида болон флодто комсомолой ямар һүүри эзэлдэгые, комсомолшуудай уялгата албаяа ямараар дүүргэжэ байдаг тухай гэршэлжэ үгэнэ. Армиска болон флодой залуушуулай табанай дүрбэн хуби ВЛКСМ-эй гэшүүд юм. Стратегическэ томилолтотой ракетнэ сэрэгүүдтэ, Далайн-Сэрэгэй Флодто олонхи частьнууд болон корабльнуудай хоёрдохи сэрэгшэ бүхэниинь комсомолец, дайшалхы болон политическа һуралсалай отличник юм.

Урдань хэзээшье ябагдаагүй уһан доогуурхи замуудаар совет атомоходуудай отряд дэлхэйе тойрон аяншалга хээ, уһан доогуур ябадаг эдэ онгосонуудай экипажай диилэнхи хубинь комсомолшууд юм гэһэн мэдээсэлые делегадууд болон айлшад эбтэй альга ташалгаар угтаа. Аяншалгада хабаадагшад гайхамшаг эрэлхэг зориг гарган, һүбэлгэн бэрхэ, техникэ эрхимээр мэдэхэ байһанаа харуулаа, сэрэгэй бодото байдалда дүтэрхы шалгалтые нэрэтэй түрэтэйгөөр бариһан байна.

Вьетнамда эзэрхэг түримхэй дайн хэжэ байһан Американ империализм мүнөө гол ехэ хархис хүсэн болоно гэжэ А. А. Епишев тэмдэглэнэ. Империализмын хүсэнүүдэй уласхоорондын түгшүүрилые шангадхажа, дайнай гуламтануудые бии болгожо байһан эрхэ байдалда КПСС саашадаашье совет арадай һэримжые дээшэлүүлхэ, СССР-эй Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй социализмын түйлалтануудые найдамтайгаар хамгаалжа, ямаршье империалис эзэрхэг түримхэйшүүлдэ хатуу шанга сохилто үгэхөөр ходоодоо бэлэн байхын тулада манай Эхэ ороной бэеэ хамгаалха хүсэ шадалые бэхижүүлхэ юм.

Олон миллион хүн зонтой манай Эхэ ороной бүхы арадуудай аха дүүгэй хани барисаанда, эбдэршэгүй бата нэгэдэлдэ Молдавиин ЛКСМ-эй ЦК-гай секретарь **Г. Лавранчук** үгэеэ зорюулаа.

Бүхы арадуудай хани ёһоор туһалһанай ашаар Молдави гээгдэнги хүдөө ажахын орон байһанаа ехээр хүгжэнги промышленностьтэй, хүдөө ажахытай, соёл культуратай республика болоо гэжэ тэрэ омогорхолтойгоор мэдүүлнэ. Ородууд болон украинецуудай, белорусууд болон казахуудай, латышууд болон армянуудай, литовецууд болон эстонецуудай хабаадалсаһан Молдавиин ГРЭС-эй барилга энээнэй эли тодо жэшээ болоно. Манай ороной бүхы залуушуулай харилсан ажаллалгын һүлдэ тэмдэг болоһон энэ барилга ВЛКСМ-эй ЦК-гай дамжуултын Улаан тугаар шагнагданхай!

КПСС-эй XXIII съезд Ленинскэ комсомолдо үндэр сэгнэлтэ үгөө, тиигээд залуушуулые хүмүүжүүлтын асуудалнуудта тон ехэ анхарал хандуулһан байгаа гэжэ Г. Лавранчук тэмдэглэнэ.

Баатарлиг совет комсомол тухай фильм байгуулыт гэһэн гуйлтатайгаар киногой ажал ябуулагшадта оратор хандаа. Үшөө тэрэ комсомолой музей эмхидхэхые, совет залуушуулай түүхын талаар жэл бүхэндэ ном гаргажа байхые дурадхана.

Летчик-инструктор, самолёдой спортоор дэлхэйн чемпионка **Н. Прохановае** Калугын комсомолшуудай — К. Э. Циолковскиин түрэһэн нютагай комсомолшуудай съездэ эльгээһэниинь онсо тэмдэгтэ баримта болоно. Һаяхан энэ басаган абяанһаа түргэнөөр ниидэдэг реактивна самолёдоор 24 мянган километр дээгүүр ниидэжэ, шэнэ рекорд тогтоогоо.

Тэрэ үгэ хэлэхэдээ, эдиршүүлэй сэрэгэй-патриотическа хүмүүжүүлгэдэ гол анхаралаа хандуулаа. Хүниие саг үргэлжэ баатаршалгада бэлдэхэ гээшэ комсомолой нангин уялга болоно. Авиаспорт энэ зорилго амжалтатайгаар дүүргэхэдэ туһалдаг. Тиин Советскэ Союзай гурба дахин Геройнууд А. Покрышкинда, И. Кожедуба, летчик-космонавтнуудта авиацида путевко үгэһэн манай аэроклубууд жэгүүртэ баатарнуудай гуламта ходоодоо байһан гээшэ.

Ажаллаха, һуралсахын тулада минута бүхэнөө хэрэглэгты гэжэ Московско Гүрэнэй университедэй ректор академик **И. Г. Петровский** ороной вузуудай бүхы профессорнууд болон багшанарай үмэнэһөө съездые амаршалан хэлэбэ.

«Ажал хүниие бии болгоо юм»—гэһэн Энгельсэй хэлэһэн эдэ үгэнүүдые академик Петровский ороной бүхы залуушуулда һануулна, юуб гэхэдэ, һуралсал хадаа тон оролдосотой ажал, ехэ баяр асардаг, сэдьхэл ханадаг ажал юм гэжэ тэрэ хэлэнэ.

Тиин оратор Эхэ оронойнгоо аша туһада, коммунизмын аша туһада һуралсаха, ажаллахыень залуушуулые урялна.

Эстониин комсомолшуудта өөрын бодото тодорхой ажал бии юм гэжэ Эстониин ЛКСМ-эй ЦК-гай нэгэдэхи секретарь **Таймо Суурэсаар** мэдээсэнэ. Энэмнай нэн түрүүндэ, тосхоной культура, хүдөөгэй залуушуулай соёл гэгээрэл болоно. Республикын комсомолой XIII съезд тосхондо соёл гэгээрэлэй хүдэлмэриин хоёр жэлэй түсэб хараалаа һэн. Мүнөө зун олохон студентнэр, һурагшад, залуу хүдэлмэришэд ажаллажа байгаад лагерьнуудта амаралтаяа үнгэргэхэ. Гэбэшье хүдөө ажахын үйлэдбэриин культурада ехээр анхарал хандуулхаар саг болоо.

Саашадаа Таймо Суурэсаар һурагшадые эстетикын талаар хүмүүжүүлхэ тухай хэлэнэ. Үхибүүдые ямараар һургадагһаамнай, тэдээндэ гоё һайханиие яажа ойлгуулһанһаамнай сэдьхэл бодолойнь хүгжэлтэ дулдыдаха юм. Мүнөө бидэ үхибүүдэй сүлөө сагые яажа эмхидхэхэ тухайгаа бодожо үзэхэ ёһотойбди.

Комсомолой хүдэлмэриие эрдэм наукада үргэнөөр үндэһэлжэ эмхидхэхэ, методико зохёохо шухала байһан тухайда оратор онсо тэмдэглээ.

Ажал хэрэгүүдынь залуу үетэнэй түхэл шарайе тодорхойлдог. Газар дээрэ эгээн һайн һайхан общество байгуулха гэһэн нэгэл агууехэ зорилготойбди гэжэ ВЛКСМ-эй Горьковско обкомой нэгэдэхи секретарь **Г. Янаев** хэлэбэ. Тиин энэ агууехэ байгуулалтын хуби заяанай түлөө харюусалгатайбди гэжэ комсомолец бүхэнэй мэдэржэ байдагые үдэр бүриимнай ажал хэрэгүүд гэршэлнэ.

Аяар Кемеровэй областиин Анжеро-Судженск городой һургуули дүүргэхэеэ байһан **Нина Лёдовская** 60-аад онуудай һурагшадай үмэнэһөө үгэ хэлэбэ. Энэ һургуулиин комсомолой хүмүүжэлэй хурса, тоб гэмэ асуудалнуудые табихадань делегадууд баясан, сэдьхэлээ ханажа һуугаа.

Һуралсаха гээшэ гансал хубиин хэрэг бэшэ, нэн түрүүндэ бүхы гүрэнэй хэрэг юм гэжэ тэрэ мэдүүлээ. Тиигээд хани нүхэдэйнгөө эрхим һайнаар һуралсахын түлөө яажа тэмсэдэг тухай Нина хөөрэжэ үгөө.

Һурагшадай эрилтые үшөөл муугаар хангадаг байһан арадай гэгээрэлэй таһагуудта, уран зохёолшодто, культурын хүдэлмэрилэгшэдтэ горитой ехэ эрилтэ табижа, Н. Лёдовская гомдол муулараа хэлэһэн байна. Эсэстэнь һургуулиин комсомолой отрядта ёһотой ехэ ажал хэрэгүүдые найдажа болохошье, найдаха хэрэгтэйшье гэжэ тэрэ хэлэбэ.

Уласхоорондын студентнэрэй Союз боложо мүнөө нэгэдэһэн Европын, Азиин, Африкын болон Латин Америкын студентнэрэй Национальна 80 союзуудай үмэнэһөө МСС-эй президент **Збинек Вокроуглиций** үгэ хэлэбэ. Манай Союзай политикые болон ажал ябуулгые удаа дараалан, эсэшэ сусашагүйгөөр ходоодо дэмжэдэг эрхим ханинартаяа богонихон болзортошье һаа дахинаа хамта байха болоһондоо бидэ тон ехэ баяртайбди гэжэ тэрэ хэлэбэ.

Зал соо һуугшадай нэрьемэ альга ташалган доро Збинек Вокроуглицкий уласхоорондын студентнэрэй хүдэлөөе хүгжөөлгэдэ совет комсомолой ехэхэн аша габьяатай байһаниие тэмдэглэжэ, Союзай 20 жэлэй ойтой дашарамдуулан гаргагдаһан МСС-эй медаль барюулба.

Урда Вьетнамай тэмсэжэ байгаа залуушуулай түлөөлэгшэ, Урда Вьетнамые сүлөөрүүлхын түлөө залуушуулай Федерациин ЦК-гай гэшүүн **Ле Фыонг** съездые амаршалхань гэжэ түрүүлэгшын соносхоходо, съездын делегадууд болон айлшад, президиумэй гэшүүд булта һууриһаа бодоно. ВЛКСМ-эй XV съездын Вьетнамай арадтай нэгэн һаналтай байһые гэршэлһэн альга ташалганууд зал соо замханагүй.

Урда Вьетнамай тэмсэжэ байгаа залуушуулай үмэнэһөө,— гэжэ Ле Фыонг хэлэнэ, манай делегаци XV съездэ эгээн ехэ амжалтануудые хүсэнэ. Өөһэдынгөө тэмсэлдэ бидэ совет арадай, манай ороной залуушуулай аха дүүгэй дэмжэлгые ходоодоо мэдэржэ байдагбди.

Американ сэрэгүүд болон тэдээндэ туһалдаг Урда Вьетнамай хүлһэнэй сэрэгүүдэй хорото муухай хэрэгүүд тухай Ле Фыонгын хөөрөөе делегадууд анхаралтайгаар шагнана. Имагтал 1966 оной март һарада американхид Урда болон Хойто Вьетнамай городууд болон тосхонууд дээрэ 50 мянган тонно бомбо хаяа гэжэ Ле Фыонг мэдүүлнэ.

Урда Вьетнамай түлөөлэгшын «Советскэ Союзай болон Урда Вьетнамай залуушуулай хани барисаан мандаха болтогой» гэһэн уряагаар үгэеэ дүүргэхэдэнь, зал соо альга ташалган дахинаа нэрьенэ. Тиин Вьетнамай баатарлиг арадта—ураа! гэһэн үгэнүүд хүсэтэйгөөр, һүр жабхалантайгаар зэдэлнэ.

Дэлхэйн залуушуулай үшөө нэгэ эльгээгдэмэл — Италиин түлөөлэгшэ, Коммунис залуушуулай италиянска федерациин ЦК-гай гэшүүн **Васко Джанотти** баһал Вьетнам тухай хэлэһэн байна.

Аргентинын Коммунис федерациин залуушуулай үмэнэһөө тус федерациин генеральна секретарь **Эктор Санторен** совет комсомолой XV съездые амаршалаа.

* * *

Съездын гурбадахи үдэрэй үдэшын заседани энээгээр дүүрэбэ. Делегадууд болон айлшад Москва соогуур тарана. Тиин нийслэлэй элдэб районуудта Москвагай залуушуулай ВЛКСМ-эй XV съездэ хабаадагшадтай уулзалганууд болобо.

Майн 20-до съезд хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлхэ. **(ТАСС-ай корр.)**.

ЛЕНИНСКЭ КОМСОМОЛОЙ ШАНГАЙ ЛАУРЕАДУУД

Композитор Александра ПАХМУТОВА

«Геологууд», «Хүүгэдэй сэдьхэл хүгшэрдэггүй», «Һайн һайхан бадагад», «Сошордолто залуу наһан тухай дуун», «Хуушан клён» гэхэ мэтэ залуушуулай дуунууд совет арадай ехэ һа... ...магтаалда хүртэнхэй Эдэнние композитор Александра Пахмутова бэшэһэн байна. Тиихэтээ хамта совет дуунуудые тараахын тула ехэ юумэ хээ. Зохёоһон дуунуудынь хүхюун дорюун, этигэл найдабаряар нэбтэрэнхэй байдаг. Баатар габьяа, баяр зугаа тон тааруугаар найруулагдана.

Пахмутова Волгоградта ехэ болоод, дайнай үедэ тэндэһээ нүүһэн юм. Душөөд оной һүүл багта Москвагай консерваторидо орожо, Виссарион Шебалинай хүтэлбэри доро һураһан. Жараад оной эхеэр «Сошордолто залуу наһан тухай дуунь» бүхы ороной дуулажа захалхада олоной дунда мэдэрэгдээ бэлэй. Саашадаа композиторай нэрэ соло ходо дурдуулдаг болоһон байна. Александра Пахмутовагай зохёоһон дуунууд студентнэрэй общежитидэ, залуушуулай вечертэ ходол дуулагдадаг. Пахмутовагай дуунууд барилга дээрэ, дабшалгануудай үедэ, концертнэ залнууд соо зэдэлжэл байдаг.

Александра Пахмутова шэнэ зохёолнуудые бэшэжэ үргэлжэлһөөр.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Александра Пахмутова.

ТАСС-ай фотохронико.

Режиссер Витаутас ЖАЛАКЯВИЧЮС

«Хэншье үхэхые хүсөөгүй» гэһэн һүүлэй кинофильм дотор илангаяа эли тодоор харагдана. Сценариинь режиссер өөрөө бэшээ. Энэнь дайнай хойто тээхи түрүүшын жэлнүүдэй литовско тосхоной ажабайдал тухай хөөрөөн болоно. Фильмын автор өөрынгөө геройнуудые, тэндэхи тосхониие, тэрэ үеэр болоһон ушар байдалнуудые һайн мэдэхэ байна. Энэ картина ажабайдалые тон үнэн зүбөөр, тодо хурсаар харуулланхай. В. Жалакявичюсай энэ фильмнь Прибалтикын республиканудай, Молдавиин заншалта кинофестивалиин үедэ «Ехэ субад» гэжэ гол шагналда хүртэһэн байна.

...вагай киностудиин уран һайханай хүтэлбэрилэгшэ, режиссер Витаутас Жалакявичюсай түрүүшынь бүтээл — «Нэгэ үдэрэй мэдээсэл» гэжэ фильм совет харагшадай зүгһөө үндэр сэгнэлтэдэ хүртэһэн, тэрээн тухайдань Польшын, Чехословакиин кинематографистнууд магтан бэшэһэн юм. В. Жалакявичюс арадай шэнжэ, шэнжэлхы ухаан бодол харуулха гэжэ оролдодог. Эдэл шанарнуудынь тэрээнэй

Зураг дээрэ: режиссер Витаутас Жалакявичюс.

ТАСС-ай фотохронико.

ТАБАН ХОНОГООР УРИД

Союзпечатиин хэблэл тараалгын Буряадай агентство арад зондо газетэ, журнал захиулха, худалдаха энэ онойнгоо 1-дэхи кварталай түсэб амжалтатайгаар дүүргэһэн юм. Гэхэтэй хамта үнгэрһэн һарынгаашье түсэб 113 процент дүүргээ.

Социалис мүрысөөнэй дүнгөөр киоскын наймаалагшад М. Шибико, А. Осколкова, М. Разницина, А. Таскина, Н. Зубкова болон бусад һайнаар хүдэлжэ, түрүү һууринуудта гараһан байна. Тиигэжэ эдэнэр Союзпечатиин Буряадай агентствын зүгһөө шагналда хүртөө.

Республикын агентствын коллектив СССР-эй Верховно Соведтэ һунгаха һунгуулиин үдэрэй хүндэлэлдэ дээшэлүүлэгдэһэн уялга абаад, хоёрдохи кварталайнгаа түсэб болзорһоонь 5 хоног урид дүүргэхэ гэһэн зорилготойгоор ажаллана.

Н. ХАЗАГАЕВ.

АРАДАЙ КАНДИДАДУУД

ОЧЕРК

АРЮУН СЭДЬХЭЛ

УРДА ТЭЭНЬ шэнэ танилайнгаа энэ юртэмсэ дээрэ ажаһуудаг тухайда оройдоошье мэдээ дуулаагүй аад, тэрээнтэй түрүүшын хэдэн үгэ дуугаралсамсаараа бүри үни заяанһаа танил байһан мэтээр зан абариень, һанаа бодолнуудыень бэлэхэнээр ойлгожо шадагдадаг һонин тиимэ ушарнууд үсөөн бэшэ дайралдадаг. Тиимэ танилсалгануудые һонин гэжэ гайхаханьшье баһа хайшааб, мүнөө үе сагнай, ажабайдалнай сэдьхэлыемнай тэнюун һайханаар тэжээжэ, хүн хүндөө нүхэр, хани, аха дүү ёһотойгоор ойлгогдодог тула иимэ уулзалганууд манда ходол боложо байдаг гээшэ аабза. Тиимэ танилдаа хамаг бүхы һониноо хөөрэжэ, сэжэ зүрхэнэйнгөө зугаа хүбэлдэхаш, сэдьхэлыешни зобооһон гомодол муулараа мэдүүлхэш. Тэрэшниишье саагуур наагуур шамайе ухашалжа шэншэлхэгүй, сэдьхэлэйнгээ дулаагаар, һайхан һанаагаараа муудаха ядаха сагай болоо һаа, дүнгэхые оролдохо, баяр жаргалыешни улам үргэдхэхэ.

Иигэжэл танил талын харилсаан улам бөхижэн, хани нүхэрэй найдамтай бата зэм мэдэгдэжэ эхилдэг бэшэ гү?

Эндэ иигэжэ энэ хөөрөөгөөр эхи табихадаа үе сагайнгаа нэгэ шэнжэ дээрэ тогтожо, ойлгосотой юумые ойлгуулхаяа оролдоогүй, буряад дайдынгаа юрын лэ эхэнэрэй арюун һайхан сэдьхэл тухай хөөрэхэ гэһэн хүсэл түрэгдөө.

Зузаан шэлнүүдтэй нюдэнэй шэлэй саанаһаа зөөлэхэн урин харасатай нюдэд намайе анхаралтайгаар харана. Тиин дулаахан ошохонууд тэдээн соо бии боложо, даруу зохид зангаар хандана:

— Хүбүүн, бишни ехэл холо байдаг хүм даа... Эндээ хөөрөөд үгөө һаамни болохогүй юм гү даа?

Би энэ хүнтэй хаанашье ушараа уулзаагүйб, теэд нюдэнэйнь урин харасa, һалхинда үлеэлгэжэ хурилһан нюурайнь шарай, дуугарха маягынь намда юундэшьеб тон дүтэ танил шэнгеэр үзэгдэбэ. Тэрээнэй бэеын түхэл шэнжэ бүхыдөө энэрхы сэдьхэлэй дулаахан эшэнүүдһээ бүридэһэн шэнги мэдэрэл намда түрүүлнэ.

— Нютагытнай заатагүй ошожо, ажабайдалтайтнай танилсажа, хэдэг ажалыетнай хаража ерэхэ ёһотой хүм.

— Хонишод лэ гүбди даа. Бэшэ зонһоо тиимэ ондоошье юумэн манда байхагүй. Ошоёл даа, харгымнай холошье, тойруушагшье байха,— гээд тэрэнэй энеэбхилхэдэ минии түлөө һанаагаа зобожо, хэрэгтэмни туһалхые оролдоһондонь тиихэдэ һэжэглээшьегүй бэлэйб.

СССР-эй Верховно Соведэй депутатта кандидадаар дэбжүүлэгдэһэн Бадмацу Жамсарановна Тодорхоевагай нэрэ хэдэхэн лэ үдэрэй урдахана дуулаа һэм. Теэд хүнэй ганса нэрэ обогынь олон юумэ юу хэлэхэб даа. Харин мүнөө Хяагта городой Соёлой байшан соо һунгуулиин окружной зүблөөнэй мэнэ һаяхан дүүрэжэ, сугларагшадай таража байха үедэ зориг- дожо ерэһэн хүнтэйгөө уулзабаб.

Энэ хүндэ, түрүүшын харасада, хүдөө нютагтахи бусад олон буряад эхэнэрнүүдһээ онсо илгарха шэнжэнүүд оройдоошье угы. Юрын лэ ажалша буряад эхэнэр.

— Бадмацу Жамсарановна машинамнай ерээ, бэлэн гүт?—гэжэ үндэр бэетэй бууралтаһан толгойтой ород хүн хажуудамнай ерэбэ. Ерэһэн ушарыем тэрэ мэдэхэдээ, гараа үгэхэ зуураа:—Ильков, Хираан-Адагай сомоной түрүүлэгшэ,—гээд шэнэ танил тухаймни үгэнүүдые дээрэ дээрэһээнь шабадажа оробо,—Хяагта, Сэлэнгын аймагуудай ажалшадай түлөөлэгшэд зүблөөн дээрээ Бадмацу Жамсарановнагай кандидатурые ехэл халуунаар дэмжэбэ. Үрдижэ ерээл һаа, кандидат тухаймнай олон һайн юумэ мэдэжэ абаха байгаа бшуут.

Ильков ойро зуурын саг соохоно Бадмацу Жамсарановна тухай магтаал һайшаалай үгэнүүдые омогорхолтойгоор хэлэһэнэй удаа:

— Өөрөө ойлгоно, харана бэзэт, юрэдөөл, Бадмацу Жамсарановнае депутадта кандидадаар дэбжүүлхэдээ үнэн зүрхэнһөө найдажа, тэрээндэ бидэнэр этигээ гээшэбди. Энэ нүхэрнай ажал хүдэлмэриингөө, бэшэшье талаараа ажабайдалай түрүү зэргэдэ ябадаг хүн гээшэ. Манай сомоной Соведэй эдэбхитэй депутат,—гээд һүүлшынгээ эдэ үгэнүүдые тэрэ онсолон хэлэнэ.

АЖАБАЙДАЛАЙ түрүү зэргэдэ... Мүндүү эршэ хүсэтэйгөөр хүгжэжэ байгаа ажабайдалаймнай урдахи заха хаанаһаа эхилдэг, али багһаа түрүү зэргэ гэжэ тоологдохо ёһотойе хэдэхэн үгөөр зураглажа хилэ татахань бэрхэтэй. Арад зоной амгалан һайхан байдалай түлөө эрмэлзэһэн һанаан хүсэл, бүгэдын аша туһада зорюулагдаһан ажалай халуун охин соо ажабайдалаймнай түрүү заха оршодог бэзэ. Мүнөө Бадмацу Жамсарановнагай хүдэлдэг отара хэдышье холо, захын газарта байдагшье һаа, урагшаа дабшаһан ажабайдалаймнай түрүү зэргэдэ оролсодогынь гайхалтай бэшэ.

Хяагта городһоо Хяагтын совхозой түб болгошо Хираан-Адаг тосхон хүрэтэр дүшэ тухай модо. Хүдөөгэй ялхитай харгыгаар совхозой ашаанай машинын кузов соо һэжэрүүлнэбди. Брезент хушалтын онигорхон сонхоор таряалан, бэлшээриин газарнууд, хада гүбээнүүд һэлгэсэлдэн үнгэрнэ.

Бадмацу Жамсарановнатай зэргэлээд һууһан наһажаал ород эхэнэр тэдэнэй намтараар ехэл һонюушархана. Хэды наһатайбта, үхибүүгээр олон гүт, тэдэтнай хаана юу хэнэб, нүхэртнай ямар ажалдаб, мал ажахыда хэр үнинэй хүдэлнэт гэхэ мэгээр хэнэй түлөө дуугаа үгэхэ байһанаа һайн лаблана. Бадмацу Жамсарановнагай энэ асуудалнуудта хашаргүй дэлгэрэнгыгөөр хөөрэжэ харюусахада, дүшөөд онуудай бэрхэшээлтэй хүшэр хүндэ жэлнүүдые үргэлжэ гараһан ажалша манай эхэнэрнүүдэй ажабайдалай намтар зураглагдана.

1924 ОНДО мүнөө ажаһуугша нютаг Хилганатада тэрэ түрөө. 7 класс дүүргэһэнэйнгээ удаа, түрэл колхоздоо малшанаар хүдэлжэ эхилһээр нэгэшье жэл таһалгаряагүйгөөр мал ажахыда ажаллана.

— Элдэб болгошо һэн даа... Аюултайшье, хооһон нойтоншье жэлнүүд үзэгдөө. Харин мүнөө сагнай урдынхи тэдэ жэлнүүдһээ тад ондоо бэд даа. Сньһон машинанууд элбэгжэжэ, малшадаймнай ажал урдынхитай жэшээлхын аргагүй,—гэжэ тэрэнэй хөөрэхэдэнь, өөрынгөө ажалда дуратай хүн гэжэ ойлгохоор һэн.

— Жаргалтай хүн байнат даа, Бадмацу Жамсарановна,— гэжэ хажуудахи эхэнэрынь үнэн зүрхэнһөө тэрэнэй ажабайдалда, хуби заяанда бага атаархангн хэбэртэйгээр хэлэнэ.

—Һанаад үзэгтылши даа, гүрэн түрымнай дээдэ зургаан—СССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидат... Жаргалтайл байнат даа. Ямар ехэ этигэл найдабари гээшэб!

...Бадмацу Жамсарановнагай от... рын байрлаһан Хонхор-Нюга гэдэг газар. Хяагта городһоо гараһаар эндэ хойто үглөөниинь лэ хүрэжэ ерэбэбди. Малшадай хоёр гэр, хони хурьгадай байра байдалнууд.

— Эндэл ажаһуудаг, хүдэлдэг хүм даа...— Бадмацу Жамсарановнагай ябадал гэшхэдэлынь, тэрэнэй хүдэлсэ эзэн хүнэй маягтай болоод орхино.— Дүрбэн хүн хонишод байдагбди. Бэшэмни залуушуул юм даа, малша бэрхэ зон.

Тэрэ даруу түбшэнөөр ажал хэрэг тухайдаа хөөрэнэ. Теэд эхэнхи үгэнүүдынь суг хүдэлһэн хүнүүд, оролдосотойгоор ажалдаа хандадаг, «ёһоор һайн нүхэд» тухайдаа хөөрөөн болошоно. Бадмацу Жамсарановнагай хөөрөөе шагнажа, «һайн хүн нүхэдөө магтаха» байһан үгэнүүдые һанаандаа оруулан һуугаа һэм.

— Өөр тухайдаа хөөрыт,—гэжэ хөөрэлдөөгөө хэрэгтэй тээшэнь шэглүүлхые оролдобоб.

—Өөр тухайгаа хөөрэхэшье юумэн юун байхаб даа, хонишодой байдал мэдээ хүн бэзэт,—гээд тэрэ энеэбхилбэ. Тиигээд баһал бултан тухайдаа хөөрэжэ эхилнэ.

—Нёдондо бригадамнай 100 тухэриг республикын шанда хүртөө һэн. Юрэдөө, манай энэ отарада муу зон хүдэлдэггүй юм даа, үнгэрэгшэ жэлдэ хоёр хүмнай Улаан-Үдын партийна һургуулида эльгээгдөө,—гэжэ Бадмацу Жамсарановна тэдэнэрээрээ омогорхоно.—Отарамнай жэл бүхэндэ аймагай выставкэдэ хабаадагша. Түсэблэгдэһэн түл, нооһоёо үлүүл абаад байгшабди.

Бадмацу Жамсарановна хөөрөөндөө бага халажа, нютагайнгаа зоной ажабайдалай өндэхи ажахын дайнай урдахи жэлнүүдһээ эхилэн ямараар хубилһые, мүнөө хэды түргэн хүгжэжэ байһые дэлгэрэнгыгөөр хөөрэнэ. Мүнөө үе тухайдаа хөөрэхэдэнь малша зоной һанаа бодолнууд элиржэ, нютагайнгаа хүнүүдэй саашанхи байдалда һанаагаа табинги байһан тэрэнэй сэдьхэл харагдажа эхилнэ. Эндэ совхозой хүтэлбэрилэгшэд ажалша зоной зүгһөө шүүмжэлэлдэшье ороно.

— Амгалан тайбан байг лэ даа, дэлхэй дээрэмнай,— гэжэ Бадмацу Жамсарановна хөөрөөнэйнгөө эсэстэ хэлэнэ.—Зонноймнай байдал һайн байна гээшэ даа, бүришье һайн болоно бэзэ.

Б. Ж. ТОДОРХОЕВА.

Бусаха харгыдаа Хяагтын совхозой парткомой секретарь нүхэр Хутаковтой уулзахадаа Бадмацу Жамсарановна тухай хөөрэлдэбэб.

— Гайхалтайл ажалша хүн. Даруу зантай, арюун сэдьхэлтэй эхэнэр даа. Зонойл хүн гээшэ,—гэжэ тэрэ һайшаалай үгэнүүдые хэлэнэ.

Бадмацу Жамсарановнагай Хүндэлэлэй тэмдэг ордеоор һаяхан шагнагдаһыень эндэл дуулабаб, Эхэ хонидоо искусственна аргаар өөрөө үрэжүүлдэг, мүн лэ өөрөө нооһонойнгоо шэнэр гаргадаг хүн байба. Тиихэдээ тэрэнэй илгаһан нооһониинь сохал Улаан-Үдэ ябуулагдажа, нооһоной фабрикада тушаагдахадаа нэгэтэшье доогуур шанараар абтаагүй, харин заримдаа дээгүүршье сэгнэлтэдэ ородог байһаниинь Бадмацу Жамсарановнагай өөрынгөө ажалда ямар нарин нягтаар, эрилтэ ехэтэйгээр хандадаг байһыень харуулна.

Олон һайн үгэнүүд манда бии. Нүхэр, хани гэһэн үгэнүүдтэ нэмэлтэ ойлгуулламжа хэрэггүй. Тэрээн шэнги арадай этигэмжэтэ гэһэн үгэдэ олон үгэ нэмэһэнэй үлүү. СССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидат гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргын хажууда ондоо үгэ нэмэжэ Бадмацу Жамсарановна тухай хөөрэһэнэй үлүү бэшэ аал?

Арад зонойнгоо этигэл найдабари арюун һайханаар бэелүүлээрэйгты гэжэ юрөөлэй үгэнүүдые хэлэхэ дуран хүрэнэ.

М. БАТОИН.

Хяагта—Улаан-Үдэ.

ЯМАР ШАЛТАГААНҺААБ?

«БАЙГАЛ» журналые буряад арадайнгаа дунда аргагүй хүндэгэйдэ тоолодогби. Тиимэ байншьегүй яахаб! Уран һайханайнгаа талаар олон уншагшадаа баясуулжа байдаг ха юм. Энэ журнал дээрэһээ залуу шүлэгшын хонгёохон мүрнүүдтэй, мэдээжэ уран зохёолшодойнгоо шэнэ зохёолнуудтайшье нэн түрүүн танилсадаг гээшэбди. Үшөө сэхээр хэлэбэл, «Байгал» журнал баян буряад хэлэнэймнай ульгам һайхан уран зохёолойнь шэргэшэгүй булаг болоно.

Гэхэтэй хамта, «Байгалаймнай» долгин үшөөл һула гээшэ ха гэжэ хэлэхэ байнаб. Ушар юуб гэхэдэ, энэ журналай хоёр һарада нэгэ дахин гараха мүртөө, сатһаа аргагүй һаатажа гарадаг байна.

«Байгал» журналай энэ оной түрүүшын номер (январь-февраль) апрелиин 25-да хэблэлһээ гараба. Удаадахи номерыень хэдыдэ хүлеэлтэй гээшэб? Үбэл уншагдаха журналые бидэ хабарай тэндэ уншаха баатай болонобди. Нэгэ зарим зон жэлэй ямаршье сагта уншахада хамаагүй юм бэшэ гү гэжэ енгэрхэжэ магад. Тиимэшье бэшэ байгаа. Энэ журнал соомнай ганса уран зохёолнууд бэшэ, харин улас түрын ажабайдалай элдэб һонинууд тунхаглагдадаг гэжэ бү мартая.

Январь-февралиин журналай түрүү бэшэг «Партиин XXIII съездые угтуулан» гэһэн гаршаг доро бэшэгдээ. Эндэ уран зохёолшо Ц. Дамдинжапов «Баглаа сэсэгээр бараалхая» гэһэн статья соогоо XXIII съезд угтуулан Эхэ оронойнгоо амжалтанууд тухай, элдин буряад нютагайнгаа үрэ дүн тухай уран гоёор бэшэнэ. Энээниие манай арад XXIII съездын урда тээ абаһан һаа, хэһэн ажалайнгаа дүнгүүдээр аргагүй һонирхон, омогорхон уншаха байгаа. Теэд мүнөө энэ статья хэнэй анхарал татахаб даа? Партиимнай съезд апрелиин 8-да дүүрэшөө һэмнай. Ажалшан араднай табан жэлэйнгээ шэнэ түсэб түрэл партиингаа хүтэлбэри доро хамсы шамлан, доботолжо эхилшэһэн байгаа. Харин «Байгал» журналнай оройдоол апрелиин хорин табанда партиингаа XXIII съезд угтаха гэжэ «Баглаа сэсэгээр бараалхажа» эхилхэ юм.

Ямар шалтагаанһаа иитэрээ һаатажа гарадаг журнал гээшэб гэжэ ушар шалтагынь мэдээгүй аад, гэм зэмыень хэн бэ даа нэгэндэ тохохо аргамгүй. Зүгөөр нэгэ юумэндэ марганагүйб. Журналай редакционно коллеги хүлһөө гаргажа хэһэн ажалнай уншагшадтамнай сагһаа һаатажа хүрэһэй гэжэ огто һанадаггүй аабза гэхэ байнаб. Тиимэһээ олон тоото уншагшадтаа ямар тиимэ диилдэжэ, дабашагүй шалтаг бии гээшэб гэжэ ойлгуулжа үгэхыень энэ журналай хүдэлмэрилэгшэдые гуйха байнаб. Магад арад зоноймнай зүгһөө туһа, дэмжэлгэ хэрэгтэй байгаа аалам? Тиимэ һаань, манай арад хэзээдэшье арсахагүй бэзэ.

Энэ бэшэһэнтэеэ дашарамдуулан, үшөө нэгэ иимэ һанамжа дурадхаха байнаб. «Байгал» журналай һарадаа нэгэ гарадаг болоо һаань, яаха юм? Тиигэжэ шадаха гээшэ гү? Али баһа нэгэ дабагдашагүй үндэр дабаан урдамнай харагдаха юм гү? Теэд ямаршье үндэр дабаае, журналай редакционно коллеги ба мянгаад уншагшад һанал бодолоо, эрмэлзэл зорилгоёо нэгэдхэбэл, дабажа һанаһандаа хүрэжэ, зориһоноо бүтээжэ шадаха аабза гэжэ найдаха байнаб.

Гурбадахяар, үшөө иимэ дурадхал оруулхые хүсэнэб. «Байгал» журналтай зэргэ хэмжүүрээрээ багахан, ехэнхидээ фото-зурагуудаар шэмэглэгдэнхэй, ажалша буряад арадайнгаа амжалтануудые найруулһан үшөө нэгэ журнал түрэл хэлэн дээрээ гаргадаг болоо һаамнай ямар бэ? Энэ журнал дээрэ залуу зохёолшодой шүлэг, рассказуудые хэблэжэ, уншагшадтай танилсуулхада таарамжатай байха һэн.

Д. ДЫЛГЫРОВ.

Уншагшадай һанамжа

ШОГ

НАЙДАНАЙ «ИНАГ ДУРАН»

Сэлэнэй Найдан гэдэг сэбэршье гэхэдэ яһала сэбэр, сэсэншье гэхэдэ яһала сэсэн, хүдөө нютагай нэгэ хүбүүн Улаан-Үдын институтта һурадаг һэн. Нэтэтэ сэлмэг гоё үдэшэлэн Найдан нэгэ хэдэн танил нүхэдтэйгөө хамта городой үйлсөөр зайжа ябатараа, эдеэ хоолой магазинда оробо ха. Шор болоходоо, тэндэнь һула хүнэй зүрхэ сэдьхэл абаһаар татама зулгыһаа зулгы, илдамһаа илдам, сэнхир нейлон платитай, сагаан капрон косынкатай, маряатайшаг нэгэ алли басаган «наашаагыт, хөөрэлдөөл» гэһэншүүгээр уриханаар энеэбхилэлдэн, зэлэ татан байбад. Найданай нүхэд тэдэниие харахаар (үнинэйл танил байгаа хаш), Сэлэнгын эрьедэ урижа абаашаад, хүхюутэй шуугаатайгаар хошон үгэнүүдые, хонгёо дуунуудые хаялсан байжа хөөрэлдэжэ эхилбэд. Найдан түрүүшээр тэдэ басагадтай холбоорилдохоёо зүрхэ алдажа байтараа, нүхэдэйнгөө «эдэнтэй хөөрэлдыш, одоол өөдэшни шинии хэдышье уруу дуруу ябаа һааш, хүхеэжэ энеэлгэжэ шадаха эли шэдитэй үһан зулгы хүүхэд лэ» гэжэ байжа баалахадань, нэгэнтэйнь халта хөөрэлдөөд туршаба. Хэлэхэ яахадаа тэрэ хүүхэниинь хоротойгоор юумэ хэлэжэ Найданай дурые гутаан урушылгадагшье һаа, сухалынь хүргэнгүй, харин байһаар энеэлгэжэ, толгой тархинь манаруулжа, хамаг бэеынь дулаасуулжа байба.

Тэрэ гэһэнһээ хойшо сагаахан косынкатай зугааша басаган Найданай зүрхэ сэдьхэлые дууһан эзэлжэ, һалажа хаанашье ошохо аргагүйгөөр, хоёр хүлыень шүдэрлэжэ абаба. Түрүүшээр тэрээнтэйгээ һарадаа нэгэ уулзадаг байһан аад, неделидэө нэгэ уулзадаг болоод, хожомынь хоёр болгоод, үнгэрхэдөө үнжэжэ уулзаад, нэтэрхэдөө нэгэ хононгүй уулзадаг болошоо бэлэй. Тэрээнтэеэ уулзажа сэнгэн гэхэдээ ухаа мэдээгээ алдатараа, үмдэ самсаа гээтэрээ, милицидэ оротороо хөөрэлдэшэдэг һэн. Үетэн нүхэдэйнгөө, аха зонойшье: «Тэрээхэн басагаяа орхи, шамда һай асархагүй»,—гэхэдэшье, үгынь дуулаагүй. Һүүлэй һүүлдэ зугааша хүүхэнһээнь боложо институдһаа гаргуулшоо һэн.

Хайран тэрэ хүбүүе гутааһан хубилгаан хүүхэнэй нэрэ обогынь хэн байгаа юм ааб гэжэ асууха болоо һаатнай. Сагаанова Сэржэма Дүшэнградусовна гээшэ.

В. ТУЛАЕВ.

Алексей БАДАЕВ

ҮҮЛЭД

Даашагүй ашаанһаа боложо
барайтараа хүрмэлдэшэһэн
үүлэд
дабхаряа хадануудай саанаһаа
бултайжа бүгэдые һүрдүүлэн.
Багашуулдал аашална тэдэ.
Шажанай хатар—Цамай
багуудтал муухай нюур
харуулжа,
Эшхээлдэнэл намай.
Аянга, аадар бороогоор
айлгаха гээ.
Би айнгүйгөөр
Шангаар энеэжэ байнаб,
анхарыт, үүлэд, барайнгүйгөөр.
Ангаһан тала дайдада
Набша сэсэгүүд найгалдан,
Амидаралай уһа хүлеэн
ёохорлонол альга ташалдан.
Гайда орогшодо нүхэдэйнь
Гараа һарбайдаг мэтээр,
Газарта туһалыт, үүлэд.
Газар ямар зэмэтэйб!
Хатаһан тала дайдаар
Ханхинаса намтай оодорог
аадарай томо дуһалнууд
аянгын хүгжэм доро.
Хүнгэржэ һайе хээд,
хүнүүдтэ магтуулан жаргахалта.
Хүрьһэндэ уур сухалтнай
ороһон аянгатай хамта.
Һанаагаа амарһан үүлэд,
тиигэжэ сэдьхэлээ сэбэрлээд,
һалхинай дали дээрэ
замаа үргэлжэлүүлхэт зэргэлээд.

БУРЯАД НЭРЭНҮҮД ТУХАЙ

Энэ минии бишыхан ажаглалта хэблэлэй газарнуудта хамаатай. Энэ хадаа эрдэм шэнжэлэлгын удхатай статья бэшэ, буряад бэшэгэй дүрим бага сага шудалһан, хэблэлэй газарта хэдэн жэл хүдэлжэ байһан ганса хүнэй юрэнхы ажаглалта, хүсэл һанамжа гээшэ.

Урдань үндэһэн арадаа нэрлэхэдээ «бурят» гэжэ бэшэхэ дүримтэй һэмди. Һүүлэй үедэ энээхэн ёһотойл буряадаараа «буряад» гээд бэшэхэдэмнай, һанаанда тон зохид, шэхэндэ уринаар дуулдадаг болоогшо. Үгэнүүдыень хэлэгдэдэг янзаарнь бэшэхэ гээшэ грамматическа талааран зүб ха юм. Түрэл хэлэн дээрээ эрдэм бэшэгтэй һэн нэгүйб, харин буряад нэрэнүүдээ буряадаар бэшэел гэхээ һананаб. Илангаяа хүнэй нэрэ.

Хүнэй нэрэ нэгэл янзаар бэшэгдэхэ ёһотой юм гэжэ намда арсажа болохот. Үгы даа, арад бүхэн өөрынгөө дүримөөр бэшэхэ эрхэтэй. Жэшээнь, ород дээрэ Рабиндранат Тагор гэжэ бэшэгдэхэдэ, монголшууд Равиндранаат Таагур гээд бэшэнэ. Энээн тухай дурдаха хойноо тэрэнээ саг үргэлжэ нарижуулжа, ажабайдалдаа (энэ ушарта яряанай хэлэндэ) дүтэрхы болгожо байһамнай һайшаалтай.

Хэлэ шэнжэлдэг буряад эрдэмтэдэй «Буряад бэшэгэй дүрим» хэблүүлһэниинь элитэ. Мүнөө хэблэлэй бүхы органууд энэ дүрим баримтална. Юрэнхы дээрээ тон зүб дүримүүд тогтоогдоо. Тиибэшье, газар, уһанай нэрэнүүдые бэшэхэ талаар хаа-яа зарим буруу зүйлнүүд ушарна. Минии мэдэһээр, Түнхэнэй аймагай хоёр нютагай нэрэ буруугаар бэшэгдээ: Харбяад, Моондо гэжэ ородшоһон бэшэгдэһэн байна, харин эндэхи буряадууд харбяагууд, Мон гэдэг байха юм.

Би мүнөө «Буряад бэшэгэй дүрим» гэжэ ном шүүмжэлхээ һэдэ даа, Володя гээшые Болооди гэжэ хазагайруулхые дурадханагүйб.

Харин буряад болошоһон Сэрэн, Сэдэб, Пүрбэ гэхэ мэтэ нэрэнүүдээ буряад янзаарнь бэшэдэг болоо һаамнай угаа зохид байха бэшэ гү гэхээ һананаб.

Буряад зохёолшодоймнай номууд соо энэ талаар жэшээ үгтэжэ байһан хэбэртэй. Гэбэшье, номууд соо зарим нэрэнүүдэйнь жэнхэни буряадаар бэшэгдэһэн байхада, нүгөөдэ зариманиинь хүсэд буряад болонгүй орхигдошоно. Жэшээнь, Ц. Галсановай «Дулмадай» гэһэн гаршагтай повесть гараа һэн. Энээниие ородоор уншахадаа, дундахи үе дээрэнь сохилто хээд уншаха байгаабди. Теэд буряадаар «Дулмаадай» гэжэ удаан а-тайгаар уншаха, бэшэхэшье байна бэшэ гүбди. Илангаяа «маа» һүүлтэй буряад эхэнэр нэрэнүүд хоёр янзаар бэшэгдэнэ (Сэсэгма—Сэсэгмаа, Соёлма-Соёлмаа).

«Буряад үнэндэ» һая толилогдоһон Михаил Батоинай «Мойһоной эшэ» гэжэ рассказ соо нэгэ геройнь нэрэ Сэндэмэ гэжэ бодогто буряадаар бэшэгдээд байхадаа, нүгөөдэ геройнь нэрэ Цыден гэжэ ород маягаар бэшээтэй байба. Харин хоюулан нэгэ уг гарбалтай (түгэд), буряад болоһоор үнинэй нэрэнүүд байха юм. Иигэжэ гуурһанай хазайхыса элдэбээр бэшэхын орондо, Цэдэн гээд гү, али бүри буряадаар Сэдэн гээд бэшээ һаань һураггүй дээрэ байгаа.

Цырен, Цыдып, Нурба гэжэ ородоор бэшэгдэдэг ёһоорнь бэшэхэ болоо һаа, Сэсэг гэжэ жэнхэни буряад нэрэеэ Цыцик гэжэ бэшэхэ болонобди. Энэмнай буряад уншагшын дуулбарида ямар аягүй.

Уран зохёолшоднайшье өөһэдынгөө нэрэнүүдые булта буряадшалан табяа һаань, аятай байгаа. Жэшээнь, Бато бэшэ, Бата, Доксок бэшэ Дондог, Цырен бэшэ Цэрэн гээд бэшэхэдэ ямаршье гарза гарахагүй гэжэ һанагдана. Теэд энэ хадаа хубиин хэрэг ааб даа.

Буряад хэлэн дээрэ гарадаг газетэ, номууд соогоо буряад нэрэнүүдээ буряадаараа бэшэел гэжэ хэлэхэ, һанамжалха байнаб.

Лобсон ТАПХАЕВ.

ЯАГАА ҺОНИН БЭ!

Ф. СОРОКИНОЙ фото.

Б. НАМСАРАЙН

ХОЙРОГ ХАНДАГАЙ

(Басни)

Хандагай албан газарта
Дээхэнүүр һуури эзэлбэ,
Дэрьягар столой саана
Арһан креслэ һандайлба.
Хамараа үргэн һарнайлган,
Хэр хэн биб гэһэншүү,
Ташаа тулан һууһан шуу.
Недели соо хоёр-нэгэ
Ангуудтай уулзалга хэдэг һэн,
Гомдол, муулар, зүбшэл
Зүбшөө, шиидхээ болодог һэн.
Зантахиие енгүүрхэн угтаа һэн,
Заряатай заяхууран уулзаа һэн,
Үнэгэнэй һайбарлан ерэхэдэ,
Сэлеэтэй үргэн үүдэндэ
Урдаһаань мнһөрэн угтажа,
Һугадан, хүлдэн оруулжа,
Һуухые диванда уряа,
Зөөлэн һуурида һуулгаа.
Ниитын, хубиин хэрэгүүд
Нилээн сагшье эзэлээ ха,
Хэрэгтэ хэрэггүй хөөрэлдөөнүүд
Хахад час эзэлшэбэ ха.
Айран шандаган зориггүйдөө
Аяар хойно гарашаба ха,
Аргаахан гэтэн хожомдоһондоо,
Хандагайн кабинедтэ оробо ха:
Хандагай шэл дээгүүрээ харан,
— Һуу!—гэжэ захирба.
Ханын час харан,
Шамдахые дурадхаба.
— Шамда капуста үгүүлхэ
Зүбшөөл үгөө бэшэ һэн гүб,
Баһа юугээ эрихэ
Яаһан нэтэрүү амитамши!
— Юрэдөө юугээ хэлэнэт?
Эндүүржэ байна бэшэ гүт?
Байра гэрээ заһахаа
Хуурай модо эрээ һэм,
Би хабар байхаһаа
Баһал дахин дабтаа һэм.
— Юугээ хэлэнэш!—гээд,
Хандагай гайхаба үгылеэд.
— Үгы, мартаад байнал хаб.
Ямаанда үгэһэнөө һамарна ха.
Хүсэлдүүлхэб зрилтыеш,
Хүлеэжэ байгаарай гэртээ!
Тэрэ гэһээр үнгэрөө,
Удаахан саг болоо.
Үбэл ерээ ханхинан,
Хандагайн хэлэһэн хооһон.
Үбһэн шандаганай гэр
Үреөһэн тээшээ унахаар,
Үнөөхил зандаа заһагдаагүй,
Хандагайн зүгһөө хайхарагдаагүй.
Хэлэһэн басниимни удхань
Орёошье бэшэ элил даа:
Аймагай зарим зургаануудта
Иимэшүүл баһал байдаг даа.

Памир уула үндэр болоно

Һүүлэй 10 мянган жэлэй туршада Памир уула 500—800 метрээр үндэр болоо. Памир жэлдээ 50—100 миллиметрээр ургана гэжэ хэдэн арбаад жэл соо дэлхэйн аһан үндэр уулые шэнжэлһэн мэдээжэ географ, профессор Кирилл Станюкович тодорхойлон тобшолбо.

1961 ондо археолог Вадим Рановай Памир уулада гаража, тэндэ хараһан үзэһэн, мүн шэнжэлһэн байгаалиин тон һонин ушарнуудые үндэһэ болгон, профессор Станюкович иимэ тобшолол хэһэн байна.

Археолог Вадим Ранов Памир уулада юу хараһан байгааб?

Эндэ 4 мянган метрһээ дээшэ үндэртэ Маркансу гэдэг «Үхэлэй талмайда» зунайшье сагта айхабтар шэрүүн хүйтэн байдаг. Угаа шанга һалхин саг үргэлжэ хүйлажа, элһэ тооһо эршэгыдэн мушхаруулдаг. «Үхэлэй талмайда» ан арьятан огто үгы юм. Дулаан хубсаһаар хангагдаһан, һайса түхеэрэгдэһэн байра байдалтай хүншье тэндэ удаан байжа шадахагүй. Эгээл эндэ, амитай юумэнэй байдаггүй газарта, археолог Ранов эртэ урдын хүнүүдэй отог олоһон. Тэрэнэй тухайлһанай ёһоор, арбаад мянган жэлэй урда тээ хүнүүд эндэ ажаһууһан байгаа ха. Тэрэ сагта гал түлиһэн газартань ирэай, ямаан бургааһанай үлэгдэл олдоо. Харин мүнөө иимэ модод һураггүй доогуур ургадаг.

Памир уулын 4 мянга шахуу метр үндэртэ оршодог Шахтысай гэжэ агын хана дээрэ шулуун зэбсэгтэ үеын уран зураашадай зурагууд олдоһон байна. Тэдэ зураашад шубуунай түхэлтэй хубсаһа үмдэһэн ангуушаниие зураглаа. Ута хүзүүниинь, сэхэ үндэр хүлнүүдынь, хушуун ба тархи дээрэхи монсогынь эли тодоор харагдана. Ангуушан даб гээд, шубуу барихаяа түхеэрэн, гараа һарбагад гэнхэй. Энэ ангуушан страус шубуун шэнги болохо гээ гэжэ тухайлхаар. Эртэ урдын хүнүүд шулуун хабсагай дээрэ баабгайе, һарлаг үхэрые, бодон гахайе зураһан байдаг. Харин мүнөө Памирта страусшье, бодон гахайшье үгы. Бодон гахайнуудые хожомынь хүнүүд үгы хээ гэжэ тухайлаашье һэн гэлэйбди. Теэд, тэдэ ангууд 4 мянган метр үндэртэ бэшэ, харин доошоо, 3 мянган метрэй газарта байрлажал болохо байгаа.

Профессор Станюкович мүн Памир уулын өөрэ янзын ургамалай аймагые шэнжэлһэнэй үндэһөөр өөрынгөө тобшолол хэнэ. 4200 метр үндэртэ халуун булагай хажуугаар хулһан дайралдадаг. Теэд хулһан гээшэ юрэнхыдөө 3600 метрһээ дээшэ газарта ургадаггүй бшуу. Памирай шиигтэй хүрьһэтэй хүнхэр газарта гү, али тэгшэ талмайда хяаг ургадаг. Хяагай ургэһэн шэрүүн уларилда хүсэд болбосордоггүй ха юм. Тиихэдэ зунай сагта наруули газарташье тэрэ хяаг урэжэжэ олон болоо гэхын аргагүй.

Тиимэ болохолоороо хяаг, хулһан, мүн зарим һөөг бургааһан халуун булагта дүтэ, шиигтэй газарта үлэһэн, харин урэһэниинь Памир уулын уларилай зөөлэн дулаан байха тэрэ урда холын сагта энэ газарнуудта нютаглажаһан байгаа гэжэ профессор тоолоно.

Памирай уларил, ургамалай аймаг тон түргэн хубилһан, тэрэнь хүнэй нэгэ наһанай туршада элсэр харагдана гэжэ эрдэмтэн шэнжэлээ.

Лазарь ЛЕВИТИН.
(АПН).

БУРЖУАЗНА «ИСКУССТВО» ГЭДЭГНАЙ ЭНЭ

«Хурган»—тон «юрэ бусын скульптура». Парижда мүнөөнэй искусствын музейдэ выставкэ нээгдэжэ, нимэрхүү тон мүнөө сагай гурбан зуу гаран зохёолнууд дунда энэ зохёол табигдаа.

АФП—ТАСС-ай фото.

ХИЛЫН СААНАҺАА

ТЕЛЕФОН • ТЕЛЕГРАФ • РАДИО

Ехэ анхарал хандуулагдана

БОНН, майн 19. (ТАСС). ФРГ-эй правительствын энэ оной мартын 25-най нотодо Советскэ правительствын үгэһэн харюугай нотые Баруун Германиин радио, телевидени ба газетэнүүд уласхоорондын шухала ябуулгада тоолон мэдээсэбэ. Тус нотын гол удхые өндэхи хэблэл дэлгэрэнгыгээр найруулан тунхаглаа. «Франкфуртер Рундшау» газетэ энэ нотын «тодорхой шэнжэтэй» байһые тусхайлан тэмдэглэбэ.

«Генераль-Анцайгер» газетын тэмдэглэһэнэй ёһоор, НАТО ба Варшавска пактые оруулалсан сэрэгэй бүхы бүлэглэлнүүдые тарааха тухайда Советскэ правительство өөрынгөө харюугай ното дотор дурадхаһан байна.

Тиихэтэеэ хамта Германиин асуудалые зүбшэн хэлсэхэ зорилгоор Европын оронуудай зүблөө зарлахые Советскэ Союз дахинаа дурадхана, дайнай һүүлдэ тогтоогдоһон хилэнүүдые хараада абахаар эбэй договор Германитай баталхые һанамжална гэжэ «Генераль-Анцайгер» мэдүүлбэ.

Советскэ правительство Германиин Федеративна Республикатай харилсаагаа һайжаруулхые хүсэдэгөө ното дотороо элирхэйлэн мэдүүлнэ гэжэ «Ди Вельт» газетэ онсолон тэмдэглэнэ.

ФРГ-дэ Франци ното эльгээбэ

ПАРИЖ, майн 19. (ТАСС). Францини Гадаадын хэрэгүүдэй министерствын генеральна секретарь Германида байдаг француз сэрэгүүд тушаа ФРГ-гэй майн 3-най нотодо Францины правительствын үгэһэн харюуе Париждахи ФРГ-гэй элшэн сайдта барюулба.

Франс Пресс агентствын дамжуулһанай ёһоор, Францины ното дотор иигэжэ онсолон тэмдэглэгдэнэ: Германида француз сэрэгүүдэй үлэхые хүсэнэ гү гэһэн асуудалда Бонной правительство али тодо харюу үгэхэ ёһотой. Энээнтэй дашарамдуулан, тус документ дотор иимэ һануулга хэгдэнэ гэбэл, Францины правительство гуйгшын шанартайгаар ханданагүй, тиигэбэшье Баруун Германиин правительствын хүсэхэ байгаа һаань,—ФРГ-гэй территори дээрэ өөрынгөө сэрэгүүдые үлөөхөөр бэлэн байна.

Санто-Домингода хорото үгэсэлгэ хэгдээ

НЬЮ-ЙОРК, майн 19. (ТАСС). Холбоото Штадуудай дэмжэдэг доминикан сэрэгшэд президентдэ демократуудай кандидат болоһон Хуан Бошые ямаршье аргаар засагта оруулхагүй гэһэн ехэ хүдэлмэри орон дотор ябуулжа байна.

Элдэб мэдээсэлнүүдһээ харахада, Санто-Доминго шадархи Сан-Исидрын агаарай-сэрэгэй баазада хэдэхэн хоногой үеэр авиациин офицернүүдэй нюуса уулзалга болоо. Июниин 1-нэй һунгалтын үеэр Хуан Бошой илалта туйлаа һаань, президентын эрхэ түлөөлэлгые тэрээндэ үгүүлхэгүйн тула али бүхы хэмжээнүүдые абаха (гэрэ тоодо үймөө буһалгаа эмхидхэхэ) гэжэ тэндэ шиидхэһэн байгаа.

Бока-Чикада баһа нэгэ зүблөөн болоод, Бошой тала баридаг политическэ хэдэ хэдэн ажал ябуулагшадые алаха түсэб зохёоһон байна. Тэрэнэлэн орон доторхи засаг түрые Бошой гартаа абаа һаань, мүрдэлгэ хюдалгын ёһо гурим тогтоогдохо байха гэхэ мэтээр номнон, солдадууд, таряашадые айлгаха һүрдөөхэ камтани ябуулха гэжэ шиидхээ юм ха.

Бүри түгшүүрилтэй боложо байнхай

ХАНОЙ, майн 19. ТАСС-ай корр. Е. Кобелев иигэжэ дамжуулба: буһалгаалан бодогшодой хиналта доро байдаг Да-Нангын һүмэнүүд ба кварталнуудые эзэлхэ гэһэн правительствэнэ сэрэгүүдэй хоёрдохи һэдэлгэ мүнөөдэр буруу һүрөө. Правительствада эсэргүү хүсэнүүд аэропорттой городые холбодог хүүргын зүүн хубиие үсэгэлдэр эзэлээд, премьер Ки гэгшын тала баридаг сэрэгүүдэй энэ хүүргэ дээгүүр гараха гэжэ һэдээ һаань, хүүргые дэлбэ сохихобди гэжэ мэдүүлөө. Гэхэ зуура, һүүлэй мэдээсэлнүүдһээ харахада, эндэхи хёморооондо американска сэрэгүүд хамаарба. Американска ябаган сэрэгэйхид хүүргын оршон тойрониие буһалаад, бүхы вьетнамецуудай тэндэһээ гаража ошохо эрилтэ табиба.

Буһалгаалан бодоһон хоёрдохи хото—Гуэдэ бүгэдэ ниитын забастовко боложо байна. Ниитын транспорт ябахаа болишоо. Гуэгэй студентнэрэй хиналта доро ороһон радио иигэжэ мэдээсэбэ: Гуэ хадаа Нгуен Као Ки гэгшын сэрэгэй засагаархидта городой хүн зоной эсэргүүсэдэг гол гуламта болонхой, правительствада эсэргүү хүсэнүүдэй тала баригшад хаа хаанаһаа Гуэдэ ерэжэ байна. Эндэ ороһон мэдээнүүдэй ёһоор, Урда Вьетнамай хойто табан провинци правительствада эсэргүү хүсэнүүдэй комитедүүдэй мэдэлдэ бултадаа гү, али зарим хубяараа оронхой.

Сайгондо буһалгаанууд болоно. Эндэхи буддизмын институдта үлэсхэлэн соносхогдонхой. Тэрээндэ Сайгоной буддистнуудай толгойлогшо Тхить Тхьен Минь хабаадана.

Конгодохи байдал

ПАРИЖ, (ТАСС). Леопольдвильдо засагай газарһаа тунхаглагдаһан мэдээсэлэй ёһоор, Конгын зүүн-хойто зүгтэ, Паулис хотоһоо урдуур 200 километртэ байдаг Вамба хотые конголез армиин сэрэгүүд эзэлээ гэжэ хэлэгдэнэ. Рейтер агентствын корреспондентын мэдээсэһэнэй ёһоор, Вамба хото— ороной зүүн-хойто зүгтэхи конголез патриодуудай мэдэлдэ байһан һүүлшын тон шухала газар болоно.

Гэхэ зуура, ондоо нэгэ мэдээсэл дотор тэмдэглэгдэһэнэй ёһоор, Стэнливильһээ зүүгээрхи ба хойгуурхи ой модотой үргэн ехэ нютагууд патриодуудай мэдэлдэ байһаар. Эндэхи патриодууд Стэнливилиие Паулистай холбодог шухала шоссе хүргые хиналта дороо барижа байна.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Мүнөөдэрэй номерто:

Нэгэдэхи хуудаһанда: КПСС-эй Центральна Комитедтэ, СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ; КПСС-эй обкомой Пленум тухай мэдээсэл; «Номгон далайн эрье дээрэ һайндэр болобо» гэһэн гаршаг доро Примориин хизаарта Ленинэй орден барюулга тухай.

Хоёрдохи хуудаһанда: ВЛКСМ-эй XV съездһээ тоосоон.

Гурбадахи хуудаһанда: «Манай кандидадууд» гэһэн гаршаг доро А. Митниковэй «Нюурай харюусалга» гэһэн корреспонденци; «Эхэ орондоо, партидаа, комсомолдоо—амаршалга!» гэһэн гаршаг доро Улаан талмай дээрэ болоһон пионернүүдэй парад тухай; хилын саанахи һонинууд.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: «Шэхэнэй шэмэг, нюдэнэй хужар» («Субботний огонек»).

БУЛГАН НИИДЭДЭГ ГҮ?

Иимэ асуудал олониие һонирхуулдаг. Гоё һайхан арһатай, үнэтэй энэ ан олон жэлдэ агнажа, тэрэниие адаглаһан, һууридаһан хүнүүд булганай ниидэһые хараһан шэнгеэр хөөрэлдэдэг. Харин энэ үбэл ойн соорхойгоор малаа адуулжа ябатараа, хоёр нюдөөрөө булганай агаараар тамаржа ябахые гэнтэ обёоржорхибо гээшэб. Ниидэжэ, далда ороһон газар руунь дахабаб. Нилээд болоод, саһан дээрэ сэсэрһэн шэнэ шуһанай дуһал харабаб. Мүр мүшхэбэб. Уданшьегүй һойр шубуунай һодо үдэн, һая эдиһэн улаа мяхан дайралдаба. Тэндэһээ саашаа ошоһон булганай шэнэ мүртэ ороод, дахаһаар ябатарни, мантан томо түгсүүлдэ мухардашаһан байба. Тиигээд лэ ангай арһанай бэлэдхэлэй пунктда нэгэ булган нэмэгдэжэ тушаагдаа һааб даа.

Һүүлдэ булганай аяг ааша һайн мэдэхэ зонһоо лаблажа, һурахадамни, иигэжэ ойлгуулаа һэн. Булган гээшэ хэрмэ, һолонго, шандага эдихэһээ гадна, хүдүү, һойр баридаг арьяатан юм. Шубуунай унтажа хэбтэхэдэ гү, али модондо һажажа һууханань маряажа, шэлэ хүзүүндэнь аһаад, тэрэнэйнгээ ниидэхэдэ ниидэлсээд ябашадаг. Тиихэ хоорондоо, һойрой нарин хүзүүе таһа хазажа унагаагаад, тэрэнээ эдидэг зантай.

Иимэ аргаар булган «ниидэдэг» байба.

И. ДМИТРИЕВ,
Ахын аймагай Кировэй нэрэмжэтэ колхозой үхэршэн.

САГАЙ УЛАРИЛ

Улаан-Үдын авиаметстанциин мэдээсэһэнэй ёһоор, мүнөөдэр республика доторнай сагай уларил иимэ байхаар хүлеэгдэнэ:

хойто хажуугаар зарим газараар бороо орохо, урда хажуугаар үүлэтэйшэг байбашье, бороо орохогүй. Хойто хажуугаар 10—15, урда хажуугаар 15—20 градус дулаан, Улаан-Үдэдэ һүниндөө 0—2, үдэртөө 17—19 градус дулаан байха.

Редактор
Ц. О. ОЧИРОВ

Н-1671. Зак. № 476